

TRIGLAV

G. Kokalj Ferdinand, Kržič

Uredništvo in upravnishvo „Triglava“ Kranj. — Telefon uredništva št. 8. — Naročnina 40 Din za celo leto. Za inozemstvo 50 Din. Račun podružnice poštne hranilnice v Ljubljani, št. 13.153.

Leto I.

Kranj, dne 1. julija 1933.

Štev. 1.

ZAKAJ

?

Marsikdo bo začuden obstal, ko bo držal prvo številko „Triglava“ v roki. Nov časopis? Čemu neki? Saj jih imamo dovolj, političnih in leposlovnih. Čemu še „Triglav“?

Res je, da imamo Slovenci dovolj časopisov. Res je pa tudi, da so vsi naši časopisi tako preza-posleni, da nimajo ne časa, ne prostora za članke, v katerih bi se zrcalili dogodki, potrebe in želje naše province, našega malega človeka, kmeta, obrtnika in delavca. In teh je v današnji dobi gospodarske krize in brezposelnosti nebroj. Zato bo ena izmed glavnih nalog novega časopisa — zaščita malega človeka. V njem se bodo obravnavala vprašanja socijalnega, gospodarskega i. t. d. značaja.

Gorenjska je že pred vojno imela svoj časopis. Med svetovno vojno pa je prenehal izhajati in je spal spanje pravičnega tudi v razdrapanih razmerah po prevratu in v poznejši dobi političnih borb in zmed. Danes so se razmere v tem pogledu kolikortoliko izboljšale in zato bo nastalo vrzel o izhajanju časopisa, ki je nudil sliko razmer in življenja na deželi, skušal izpolniti „Triglav“. Povdarjamo, da bo naš tednik politično neodvisen. Poleg drugega bo zastopal stališče, da se država uredi tako, kot je to zagotovljeno z ustavo: da se stvorijo žive samouprave posameznih banovin, ki morajo biti negacija takozvanih historičnih individualitet in ki bodo obenem pripomogle, da bo vse državljane še v večji meri prešinjal duh zedinjenega naroda.

„Triglav“ bo vedno propagiral narodno in državno edinstvo! Kdo se ne spominja onega navdušenja, onega poguma in vere, ki je po prevratu navdajala ves naš narod do naše mlade države. In danes? Malodušje, apatija, zanikanje in direktno nasprotovanje se je razpaslo med nami in doseglo zadnjo vas. Vendar ni vzroka za to. Res je, v marsičem smo bili razočarani, mnogo se je grešilo v škodo naroda in države. A zato nam ni treba obupavati, zato nimamo pravice zabavljati na državo. Ona ni kriva raznih korupcijskih afer, ni kriva gospodarske krize, ki je zajela cel svet in ki jo naša država razmeroma še najmanj občuti. Vsi ti in drugi slični pojavi so res žalostni. Vse to pa lbo prešlo in se popravilo, če bomo vsi krepko prišli za delo, mesto da se vdajamo obupu, zabavljanju ter brezvestni apatiji in s tem slabimo našo državo v teh težkih časih. Zato mora biti naša deviza vedno in povsod: naša ujedinjena domovina, naša država nam je sveta, nedotakljiva!

Žalostni šenčurski dogodki v prošlem letu so vrgli senco na ves gorenjski kot. S tem pa se je našemu preprostemu ljudstvu zgodila krivica. Naš delavec, naš gorenjski kmet je v srcu pošten, zvest in dober Jugoslovian. „Triglav“, kot njiju predstavnik, bo opral ta madež in ju pokazal teka, kot v resnici sta.

Poleg zgoraj omenjenim nalogam bo posvečal naš časopis posebno pažnjo in skrb vsem podeželskim društvom, katerih namen je duševna in telesna vzgoja našega naroda. Njihovim dopisom in poročilom bo prostor v njem vedno na razpolago.

V kratkih besedah smo očrtali naš program. Skušali bomo, da ga vsestransko izvedemo. Kako bomo napredovali in kako daleč bomo prišli, je v nemali meri odvisno od nesebičnega in požrtvovalnega sodelovanja, ki z njim računa naš list. Zato se obračamo na vse one, ki so dobre volje, da nam pomagajo reševati gori omenjene naloge, na vse, ki odobravajo naše geslo: „Jugoslovani morajo biti en narod! Proč s separatizmom in partikularizmom, bodisi da je srbski, slovenski ali hrvatski!“ — V tem pogledu je smer „Triglava“ smela, energična, neupogljiva, kot je neupogljiv naš očaj, po katerem nosi ime.

Sedemdesetletnica Narodne Čitalnice v Kranju

Danes in jutri proslavi Nar. čitalnica v Kranju 70 letnico svojega obstoja. 70 let je častljiva doba že pri posamezniku, še častiljivejša pri narodnem društvu, posebno ako si skušamo predstavljati neizmerno žrtve, delo in trud vseh številnih živih in pokojnih delavcev društva. Kar pa daje jubilejni proslavi poseben sijaj, je priznanje za narod zaslužnega delovanja Nar. čitalnice po Njeg. Vel. kralju Aleksandru I., ki je v svojem živahnem zanimanju za našo nacionalno in kulturno delo izkazal društvu najvišjo čast s tem, da se jubilejna proslava vrši pod Njegovim najvišjim pokroviteljstvom.

V dobi skoro popolne narodne nezavednosti, ko slovenska beseda v javnem življenju še ni imela prave veljave, so 25. XI. 1862. kranjski meščani — trgovec Konrad Pleiweis, mestni župan Konrad Loker, mag. pharm. Drago Šavnik, trgovec Matej Pirc in ga Katarina Florjan — naslovili na vse domoljubne „meščane“ okrožnico s pozivom, naj pristopijo k snujoči se Nar. čitalnici v Kranju. Uspeh je bil nepričakovan, saj se je takoj prijavilo 72 članov. Od teh ustanovnikov seveda danes ne živi nihče več. Zadnji od njih, mag. pharm. Karl Šavnik, se je tik pred 60 letnim jubilejem Nar. čitalnice za vedno poslovil od nas.

Prvi občni zbor se je vršil 29. I. 1863. na Stari pošti. Nato pa se je takoj krepko pričelo z delom, pri katerem je veljalo društvu geslo: „buditi narodno zavest, nuditi društvnikom pošteno zabavo in z njo neprisiljeno družiti srčno in umsko izobrazbo.“ Prva društvena prireditve je bila slovesna beseda dne 8. II. 1863. Istega leta je društvo imenovalo vladiko Strossmayerja za svojega prvega častnega člana. G. vladika se je s spodaj navedenim pismom zahvalil Čitalnici za izkazano čast.

Čestna gospoda!

Prva ova grama čestiti in hvaliti
nameravajo me in tako k čitalnici
čitalnice, istega časa in s tega časa
da Bog in kralj kraljevo planirajo
nameravajo. Za svojo čestno in
nameravajo. Za svojo čestno in
nameravajo. Za svojo čestno in

Vojvodinje

Leta 11. X. 1863.

NJ. VEL. KRALJ ALEKSANDER I.

pokrovitelj proslave sedemdesetletnice
Narodne čitalnice v Kranju.

Dne 15. IX. 1878. srečamo Nar. čitalnico v Podbrezju, kako se poklanja ob 80 letnemu rojstnemu dnevu sivolasemu pesniku — buditelju Jovanu Veselu Koseskemu.

Dr. Janeza Pleiweisa je Čitalnica ob njegovu 70 letnici leta 1878. imenovala za častnega člana. Isto čast je leta 1882. izkazala zaslužnemu dolgoletnemu predsedniku, pisatelju dr. Janezu Mencingerju, leta 1883. pa svojemu ustanovniku mag. pharm. Karlu Šavniku.

Dne 30. VIII. 1884. je društvo prav slovesno in ob prisostvovanju številnih gostov iz Ljubljane, Škofje Loke, Kamnika, Šiške in Št. Vida razvilo novo društveno zastavo.

Vladiki Strossmayerju, svojemu prvemu častnemu članu, je Čitalnica častila leta 1885. k njegovemu sedemdesetemu rojstnemu dnevu. G. škof se je z naslednjim pismom zahvalil Čitalnici za njeno pozornost:

Slavnoj Čitalnici na Kranjskem

izričem ovim najtopliju hvalu na srdačnoj čestitci prigodom moje sedamdeset godišnjice brzojavno mi poslanoj. Neka slavna Čitalnica i svi vriedni njeni članovi uvjereni budu, da je meni i slovenski narod jednako mio kao i moj hrvatski, i da mi je najvruća želja: da se ta dva bratinska naroda tako slože i sljube, kako bi si laglje sreću i narodnje blagostanje stekli i izvojevali. Što su navale naših protivnika veće, to budimo mi složniji i radeniji, a Bog će nam pomoći, jer smo za njegovu svetu stvar uvijek ođvažno vojevali i za nju mnogo podnieli.

Srdačno pozdravljajuć svu gospodu članove Čitalnice — te čuvare groba i sviesti neumrloga Prešerna — bilježim se sa odličnim poštovanjem kao počastni član Čitalnice na Kranju.

U Djakovu, dne 16. veljače 1885.

Strossmayer m. p., biskup

Nad vse svečano se je izvršila društvena 30. letnica dne 13. 8. 1893. Bil je to pravi narodni tabor, na katerem se je zbralo 30 društev; samo iz Ljubljane je prihitelo več stotin ljudi, med njimi 70 Sokolov. Med sprevedom je okitila društveni prapor županova hčerka Mici Šavnikova s srebrnim lovorovim vencem — darom kranjskih narodnih dam. Slavnostni govor pa je imel dr. Ivan Tavčar.

Posebna pozornost društva je veljala spominu našega pesnika-prvaka dr. Franceta Prešerna. Že v prvem letu svojega delovanja je društvo priredilo Prešernu v spomin slovesno besedo. Podobne Prešernove besede in proslave so se v poznejšem času še večkrat ponavljale. Svoje goste je Čitalnica vedno vodila na Prešernovo in Jenkovo gomilo, kateri je oskrbovala do leta 1927., ko je skrb nad obema grobovoma prevzelo Kolo jugoslovenskih sester v Kranju. Ob 100 letnici Prešernovega rojstva v letu 1900 pa je društvo vzdalo v pročelje hiše, kjer je Prešern bival in umrl, marmornato spominsko ploščo. Odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani v septembru 1905. se je Čitalnica udeležila korporativno.

Prav slovesno je proslavila Nar. čitalnica leta 1913. 50 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki je izredni občni zbor, v priznanje zaslug za društvo, imenoval za časne člane: gg. pok. industrijalca Vinka Majdiča, sedanjega župana Cirila Pirca, sreskega referenta Vilka Rusa, pok. zdravnika dr. Edvarda Šavnika in takratnega ljubljanskega župana pok. dr. Ivana Tavčarja. Obsežna proslava 50 letnega jubileja se je vršila v dneh 4., 5. in 6. julija 1913. s slavnostnim koncertom, sprevedom po mestu, poklonitvijo manom Prešerna in Jenka in še drugimi slavnostmi.

Svetovna vojna je zatrla nacionalno delovanje društva. Odborniki s predsednikom vred so tičali po večini v vojaških suknjah, društvene prostore pa je uporabljala učna uprava. Obstojala je velika nevarnost, da se društvo razpusti, kar bi bilo osovito z ozirom na javno knjižnico ogromna škoda. Zahvala, da se to ni zgodilo, gre g. županu Cirilu Pircu in pok. Janku Sajovicu, ki sta sklicala 1. IV. 1916. občni zbor, ki je izvolil za predsednika Čitalnice g. Cirila Pirca. V društvenem življenju je seveda vladalo mrtvilo. Poslovala je le ljudska knjižnica in tudi pevski zbor je parkrat nastopil.

Ko pa je napočila doba narodnega osvobodjenja, je Nar. čitalnica takoj zopet postala torišče in središče kulturnega delovanja in zbirališče najširših slojev vsega mestnega in okoliškega prebivalstva. Pričelo se je takoj z intenzivnim delom v posameznih odsekih.

Ko se je odločala usoda naših bratov onstran Karavank in Julijskih Alp, je Nar. čitalnica dne 4. I. 1919. poslala narodni vladi v Ljubljani spomenico z odločno zahtevo, da nastopi proti pohlepu tujcev po naši zemlji. V dneh od 4.—8. VI. 1919. so se vršila v društveni dvorani pogajanja o premirju med zastopniki naše države in Nemške Avstrije.

Zelo dostojno je proslavila Čitalnica 100 letnico smrti našega prvega pesnika Valentina Vodnika dne 25. I. 1919. Istega leta je proslavila spomin Ivana Cankarja dne 22. II. in 19. X. 50 letnico smrti Simona Jenka. V tem letu je Čitalnica tudi prvič proslavila Vidov dan.

Nepozaben praznik je bil za Kranj obisk takratnega regenta Njeg. Vis. Aleksandra dne 28. VI. 1920., katerega sprejema se je Čitalnica udeležila z zastavo in s svojim pevskim zborom.

60 letnico svojega obstoja in kulturnega delovanja je proslavila Čitalnica 1. in 2. IX. 1923. Že takrat je današnji pokrovitelj Njeg. Vel. kralj Aleksander pokazal svojo izredno pozornost in zanimanje za Čitalnico s tem, da je poslal k jubileju svoje častitke. Ob tem jubileju je društvo po pomembnem govoru prof. Maksa Pirnata odkrilo spominsko ploščo na hiši, kjer je umrl pesnik Simon Jenko. Društveni prapor pa je

obogatel za srebrni trak, ki ga je poklonilo narodno ženstvo iz Kranja.

Širok razmah v društvenem delovanju je že dolgo časa zahteval primernejših prostorov. Tudi ta, že leta 1908. v Čitalnici porojena ideja se je 10. I. 1926. uresničila, ko se je društvo preselilo v sedanje prostore.

Zelo aktivno je sodelovala Nar. čitalnica pri postavitvi spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju, ki je bil odkrit z velikimi svečanostmi in v navzočnosti Njunih Veličanstev kralja Aleksandra in kraljice Marije dne 1. VIII. 1926. Prireditvenemu odboru za odkritje spomenika je načeloval takratni podpredsednik g. Franjo Sirc.

Dne 1. X. 1928. je Nar. čitalnica proslavila skupno z ostalimi jugoslovansko orijentiranimi kranjskimi društvi 10 letnico obstoja naše države, dne 9. in 10. X. 1929. pa je zbrala vsa narodna društva v Kranju k spominski prireditvi 10 letnice nesrečnega koroškega plebiscita.

Da je bila Čitalnica zastopana tudi v deputaciji, ki se je letos dne 3. marca poklonila Nj. Vel. kralju Aleksandru pod vodstvom Narodnega odbora v Ljubljani, je samo ob sebi umevno.

Narodna čitalnica je imela od svoje ustanovitve dalje svoj pevski zbor in že leta 1870. tudi orkester. Največ zaslug za pevski zbor si je nedvomno pridobil sreski prosvetni referent g. Vilibald Rus, ki je vodil zbor nad 26 let. Z raznimi presledki sta oba odseka obstojala do leta 1931., ko sta radi nespretnosti glavnega odbora prešla k sokolskemu društvu. Čitalniški pevski zbor je dal tudi pobudo za ustanovitev Glasbene šole v Kranju.

Društvo je nadalje gojilo javna predavanja, v letih 1908 — 1913 pa je imelo ljudsko galerijo, ki je razstavila štiri večje serije reprodukcij najboljših mojstrov vseh časov in narodov.

Politični pregled.

Narodna skupščina in senat s'a odgodena, ko sta zopet opravila precejšnje delo. Sprejela sta zakon o končni likvidaciji agrarne reforme, zakon o gasilcih, večje število pogodb z Romunijo, ki urejuje vse dosedanje sporne točke i. t. d. Sedaj pripravlja vlada nove zakonske predloge, v prvi vrsti za omejitve gospodarske krize, poslanci pa utrjuje med narodom pozicijo JRKD ki povsod pridobiva z neodoljivo silo množice pristašev. Tudi ministri so stalno v stiku z narodom. Približuje se kongres stranke, ki ji bo dal končno ime in ki bo izpopolnil program ter izdelal podroben načrt za prevzem oblasti po stranki. V dveh banovinah so občinske volitve že razpisane, sledile jim bodo še druge banovine. Nato pridejo na vrsto volitve v banovinske svete in slednjič v skupščino. Ko bo stranka svojo organizacijo izvedla v celoti, bo sposobna vzeti oblast v roke. To je tudi cilj vsakega političnega udruženja, ako hoče svoj program tudi udejsčiti.

Razorožitvena konferenca je odgodena do 4. oktobra letos. Njen dosednji potek je dokazal veliko nezaupanje, ki vlada med narodi. Nemčija nastopa samozavesno in stavi predloge, ki so zlasti za Francijo in njene zaveznike nesprejemljivi. Nemčija dela na to, da se najprvo sama popolnoma oboroži,

Vsled delitve dela z mnogimi v Kranju obstoječimi kulturnimi društvi se delovanje Nar. čitalnice v zadnjih letih omejuje na dve najvažnejši panogi: ljudsko knjižnico in gledališki oder.

Iz skromnega početka je knjižnica že pred vojno zelo napredovala. Poslovala je tudi med vojno. Po prevratu pa se je neverjetno visoko razvila in je danes, po zaslugi sedanjega knjižničarja g. Joška Horvata, ki že trinajsto leto vrši nesebično in požrtvovalno svoj trudapolni posel, vzorno urejena. Danes šteje knjižnica 7.528 knjig. Brez dyoma si je v pogledu izobrazbe naroda pridobila Čitalnica v 70. letih baš s svojo knjižnico neprecenljivih zaslug.

Nedostaja nam prostora, da bi navedli zasluge gledališkega odra na kulturnem in vzgojnem polju. Zadostuje naj ugotovitev, da je bilo na čitalniškem odru uprizorjenih v 70. letih 217 različnih del v 418 predstavah. Tujih gostovanj je bilo na odru 42, dočim je oder sam gostoval 22 krat. Posebno živahno je bilo delovanje po prevratu; v 14. letih se je vprizorilo 129 različnih del v 250. predstavah. Oder razpolaga tudi z za naše razmere naravnost veliko knjižnico, ki šteje 570 del v 1690. izvodih.

Natančnejše podatke o podrobnem delu Čitalnice v dolgi sedemdesetletni dobi pa bo vsakdo lahko našel v jubilejni brošuri, ki jo je izdala Čitalnica ob priliki svojega 70 letnega jubileja.

Naj zadostuje ta bežni pregled nacionalnega in kulturnega dela Nar. čitalnice kot dokaz, da je ona vedno požrtvovalno vršila svojo nalogo in da se kljub poteku 70. let ni preživela ampak, da je kot kulturno društvo naravnost potrebna. Lahko trdimo, da ni storilo nobeno kranjsko društvo v pogledu prerojenja in izobrazbe naroda toliko, kot naša današnja jubilarica. Zato naj živi naša Čitalnica in z njo vred vsi njeni dobrotniki in delavci!

da bi potem drugim lahko diktirala svojo voljo. Italija stoji ob strani in čaka, h kateremu ognju bi pristavila svoj piskerček. Do novega sklicanja konference bodo diplomati skušali najti kako umetno formulo za nov jalov kompromis.

Med Nemčijo in Avstrijo je navidez nastal velik spor. Nemčija dela na priključitev Avstrije, slednja z vso silo brani svojo samostojnost. Vprašanje pa je, če ni to vse skupaj dogovorjena igra. Avstrija rabi denar za ureditev svojih financ, Nemčija ji ga ne more dati. Ga bo pač dala Francija, da prepreči vsaj začasno združitve Avstrije z Nemčijo. Brezploden posel. Kdo bo obrnil Savo nazaj pod Triglav? Nihče. In tudi nihče ne bo trajno preprečil priklopitve Avstrije k Nemčiji, temmanj tedaj, ko bo s pomočjo Francije in morda tudi Anglije uredila svoje danes razdrapano gospodarske razmere.

Mala Antanta je v Srednji Evropi odločujoč činitelj. To se je pokazalo pri pripravljanju pakta četvorice, ki je izgubil po nastopu Male Antante vsako revizionistično ost, ki je bila prvotno v prvi vrsti naperjena proti Jugoslaviji. Pa tudi vprašanje združitve Avstrije in Madžarske pod Habsburžani je po odločnem nastopu Male Antante naglo izginilo iz površja.

Josip Lapajne:

Gorenjec.

Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga! Kako nedolžen je ta stavek, a koliko pomembnega je vendar združenega v jedru tega nasveta. Vsa ljubezen do dišečega kruhka, vspeh celoletnega truda, spomin na obilo pretočeni znoj na pekočih poljanah, strminah hribovitega hrbitišča, vsa izpolnjena želja celoletnega hrepenenja, strah pred okrutnim bičem ledene toče, ki ti v trenutku uniči sen ljubezni, vse, prav vse je tu v tem koščku, ki ga dvigni in poljubi, saj dvigaš in poljubljaš v hvaležnosti del svojega lastnega življenja.

In ti poprtnjak na božični mizi, ovenčani sad truda, veš li, da je v tem svečanem trenutku združena ob tebi vsa hvaležnost plemenite duše slovenske družine?

Sin slovenske matere se li zavedaš, da rojenice še danes obsipljejo porodnico z belimi „štrucami“, ki si ob njih tudi ti srebali prve kaplje svojega pomenskega življenja?

Kruh, da kruh, ti si simbol kmečke hiše, odraz one iskrene ljubezni do domače, lastne grude. Zemlja in kruh, kruh in zemlja, začetek in konec kmečkega hrepenenja. Ljubezen in strast do vsaktere stopnje lastne

grude, koliko skrbi in težav sta že povzročili slovenskemu kmetu!

In ko poljubljaš ta kruhek, ko poljubljaš svojo trpko zemljico, se li zavedaš ob tem, da nekdo steza tam izza naših divotnih planin svojo grabežljivo roko, da ti zagreni oni košček kruha na tvoji mizi! Si li kdaj spoštljivo zajemal v skledo, ki so vanjo nasuli jedi iz tuje kuhinje?

Gorenjec! Glej. na meji smo. Oni prelestni svetilniki božjega stvarstva tam izza pogorja zro vate s svojim dvojnim licem. Ob žaru jutranjega solnca se ti smehlja v delo vsa prirodna lepota naše domovine, istočasno pa zre nasprotna stran z mrkim obrazom v mrko delo tvojega brata, zaslužjenega v spone tujega ljudstva.

Glej, tvoja je tvoja zemlja, tvoji so nežni pomladanski zvončki, ki pozvnanjajo prirodi, da se drami iz zimskega spanja, tvoje so zvončne velikonočnice, ki oznanjajo vstajenje Gospodovo in njegovega stvora, tvoje je žito, valujoče preko širnih poljan, tvoji so senčni vrtovi, prostrani gozdovi, in preko vseh in vsega žubori mila pesmica slovenske duše. Da, tu si na svobodni zemlji — svobodni gospodar.

Veš pa, da se tam preko onih brd izpod mekega perja tvoje sestre vali tuj rod, kot račke ob putki. Razumeč li, da je ondi materinska ljubezen

skaljena s tujim zarodom? Veš li, da račke žlobudrajo tujo pesem, da matere ob njih nemé v težkem molku?

Čuj klice naših narodnih žrtev, ki so poginjali na kraških brdih iz gole ljubezni do svete naše zemlje, ogrožene od vekov. Čuj jih, ki ti kličejo iz skalnih grobov: „Poberi kruhek in poljubi ga!“

In ta kruhek je tvoja zemlja, tvoja last, last tvoje družine, tvojega naroda, tvoje domovine. Tvoj košček je le delec onega lepega poprtnjaka, ki ga svečano režeš, razdeljuješ družinici, pokladaš živinici. Vsa svetost in hvaležnost je v njem.

Če ljubiš svoj rod, svojo domovino, svojo zemljo, okleni se borcev, ki ljubijo svojo zemljo, svojo domovino. Da ohraniš oni košček kruha, ohrani predvsem celi hlebec. Brez njega ni koscev. In da ohraniš in obraniš svojo zemljo, se zavedaj, da si član Jugoslavije, najlepše zemlje pod milim solncem.

Žrtvuj zanje, kar moreš žrtvovati, brani jo, kolikor jo moreš braniti. Vcepi mladini ono žarko domovinsko ljubezen, ki jo more vcepljati le rodna družina. Pridruži se borcem, ki so jim tuje politične strasti. Okleni se družbe, ki jo preveva ljubezen do tvoje — naše domovine.

Če ljubiš kruhek, poberi in poljubi ga! Domovina te kliče!

Pokrajinski sokolski zlet v Ljubljani.

Ob priliki 70 letnice obstoja Ljubljanskega Sokola se je vršil v Ljubljani Sokolski zlet dne 28. in 29. junija. Te dva praznika zmagoslavja sokolske volje in dela, z njima zmage jugoslovenske narodne in državne misli, ostaneta vsem udeležencem v neizbrisnem spominu.

Nad 30 tisoč ljudi je prisostvovalo na Vidov dan na zletišču javni telovadbi. Navdušenega ploskanja nastopajočim, vzklikanja Njeg. Vel. Kralju, pokrovitelju zleta, in domovini, ni bilo ne kraja ne konca. Nič čudnega, saj so posamezni oddelki nastopali nadvse strumno in skladno. Viharnih ovacij je bila deležna predvsem vojska. Strumno so izvajali svoje vaje gojenci inž. podoficirske šole iz Maribora in želi nedeljeno priznanje. Krono dneva pa so odnesli naši, kot iz bronu vliiti mornarji, ki so ob zvokih veličastne „Buči morje Adrijsko“, izvajali simbolične vaje.

Nastopu je prisostvovalo poleg številnega občinstva mnogo častnih gostov. Njeg. Vel. kralja je

zastopal general Masić iz Zagreba, ki je deputaciji Ljubljanskega Sokola izročil krasen nov prapor, dar Njeg. Vel. Kralja, s sledečim nagovorom:

„Po naročilu Njeg. Vel. Kralja, vzvišenega Kuma in darovalca, izročam to zastavo, simbol naše velike in močne domovine Ljubljanskemu Sokolu kot znak Njegovega visokega spoštovanja in odlikovanja, častitajoč vam obenem k temu visokemu odlikovanju. Bodite močni in ponosni in prizadevajte si, da boste povsod in ob vseh razmerah vredni zaupanja in pozornosti, ki jo vam tudi ob tej priliki izkazuje Njeg. Vel. Kralj. Pod to zastavo, visoko dvignjeno v moški roki, zbrani v močno falango, ter pod vodstvom viteškega sina viteškega kralja, vašega starešine Njeg. Vis. prestolonaslednika Petra, korakajte samo naprej, smelo, ponosno in zmagoslavno k svojemu cilju, k uresničenju vaših idealov in nad, ki jih stavljata v vas kralj in domovina. Zdravo!“

Tudi k akademiji, ki se je vršila zvečer na zle-

tišču in kjer so nastopile sokolske edinice iz najrazličnejših krajev Jugoslavije, je bil naval občinstva velikanski. Akademija je izpadla nad vse pričakovanje.

Na praznik 29. junija so se že v zgodnjih jutranjih urah začele zbirati sokolske čete za slavnostno povorko. Povorka je bila nadvse imponantna. V nepreglednih vrstah so strumno korakali jugoslovenski, češki in ruski sokoli. Odražale pa so se predvsem narodne noše iz vseh krajev naše domovine. Občinstvo, ki je ob vseh cestah, kjer je šla povorka, tvorilo gost špalir, jih je navdušeno pozdravljalo.

Popoldanski nastop je bil zopet nadvse veličasten in je žel nedeljeno priznanje pri mnogobrojni publiki, ki je zasedla ves razpoložljivi prostor. Škoda le, da je proti koncu, ko je nastopila konjenica, pričel padati dež.

28. in 29. junij ostaneta za vedno zapisana v srcih vseh pravih Jugoslovancev.

Tedenske novice.

Vabilo na naročbo. Vabimo Vas, da se takoj naročite na naš list, ki bo vedno poročal o vseh vprašanih, ki so važna za Gorenjsko. Naročnina znaša do konca leta le Din 20.— Prihodnjo številko pošljemo samo onim, ki bodo list naročili.

Strašna beda v rudarskih rodbinah. V Hrastniku vlada velika beda tudi v oni družinah, katerih očetje so zaposleni v rudniku. Delajo samo dva dni v tednu in zaslužijo celih 70 dinarjev. To ne zadostuje niti za prehrano njih samih, kaj še le za družino. V teh obupnih razmerah so se žene z otroci vred podale k rudniškemu ravnatelju in na občino, ter prosile za pomoč. G. ravnatelj in g. podžupan sta obljubila, da bosta storila vse mogoče za doseg izdatnejše pomoči. Da bi ne ostalo samo pri obljubi!

Nov gasilni dom. Gasilno društvo na Homcu pri Kamniku je v nedeljo na svečan način in v navzočnosti številnih društev iz okolice otvorilo nov dom. Agilno homško gasilno društvo, ki si je v štirih letih svojega obstoja postavilo nov dom, nabavilo motorno brizgalno in drugo orodje, zasluži, da ga postavimo za vzgled vsem našim društvom.

Razžalitev Sokola. Pred novomeškim sodiščem sta bila obsojena župnik s Turjaka g. Franc Ambrožič in kaplan od Sv. Križa pri Kostanjevici g. Anton Torkar ker sta razžalila Sokola. Prvi je bil obsojen na 1000 Din globe oz. 17 dni zapora, drugi pa na denarno kazen 600 Din, pogojno za dve leti.

Dolžnost zaposlitve vajencev. Po novem obrtnem zakonu, člen 294, morajo učni gospodarji izučene vajence zaposliti v svojih obratih najmanj tri mesece kot pomočnike.

Utrgana skala. Na Starem gradu pri Kamniku se je utrjala velika skala in se zavalila po strmih bregu v dolino. Padla je na neko hišo v Podgori in razbila precejšen kos strehe. K sreči je zadela ob debeli zid, ki je skalo zadržal, da ni prebila stropa in padla v sobo ter napravila še večje škode.

Na meji ubit tihotapec. 21. junija je bil na jugoslovensko-italijanski meji, v sektorju pri Davčah, ubit tihotapec Janez Frelj, ki je hotel pobegniti v Italijo in se ni zmenil za ponovne klice graničarjev. Ustreljeni je posestnik, doma iz občine Sorice. Poznan je bil kot strasten tihotapec.

Protituberkulozni dispanzerji. Resolucija, sprejeta na občnem zboru „Narodne lige proti tuberkulozi“ v Ljubljani dne 11. t. m. ugotavlja, da smatra kot nujno potrebno ustanovitev protituberkuloznih dispanzerjev na Jesenicah, v Trzinu, Kranju, i. t. d. Ti dispanzerji naj bi se osnovali ob sodelovanju banovine, šolskih poliklinik in Higijenskega zavoda, socijalnih in zdravstvenih institucij, zdravstvenih in političnih občin, protituberkuloznih lig in ostalih humanitarnih organizacij. Imenovane korporacije in organizacije naj pazijo, da dobro seme ne bo padlo na nerodovita tla!

Prost. gas. društvo Visoko priredi dne 2. julija veliko vrtno veselico. Začetek je ob 15. uri.

Sportni klub Lesce priredi dne 9. julija veliko vrtno veselico. Začetek ob 15. uri. Za zabavo in dobro postrežbo je vsestransko poskrbljeno. Gorenjci, podprite s svojo udeležbo idealna stremjenja mladega društva. Zveze z vlaki ugodne!

Sokolsko društvo v Radovljici priredi dne 9. julija veliko javno tombolo s krasnimi dobitki. Pričetek tombole ob pol 16. uri. Ne zamudite ugodne prilike kajti, za mal denar postanete ta dan lahko srečni.

Iz Kranja.

Spored proslave Nar. čitalnice. Danes zvečer ob osmi uri se vrši slavnostna akademija v sokolski dvorani. Na programu je slavnostni govor, ki ga govori g. ravnatelj dr. Simon Dolar, petje moškega in mešanega zbora Sokola, nastop sokolskega orkestra in pevske točke, ki jih izvajata člana ljubljanske opere, primadona ga Zlata Dgungjenac — Gavella in g. Marjan Rus. Po akademiji bo ob pol 22. uri iluminacija mesta na čast najvišjemu pokrovitelju proslave z obhodom po mestu z godbo. Jutri ob 9. uri dopoldne bo povorka po mestu izpred Narodnega doma do mestne hiše, kjer bo razvila nova društvena zastava. Povorka se vrne pred Narodni dom, kjer položi venec ob spomeniku Njeg. Vel. kralja Petra, nato pa krene na pokopališče, da se pokloni spominu umrlih članov in položi vence na grobove pesnikov Prešerna in Jenka. Ob 11. se vrši slavnostni občni zbor društva v sokolski telovadnici, od pol 12. do pol 13. pa promenade koncert v parku pred Nar. domom. Ob 13. uri se vrši slavnostni banket v gledališki dvorani. Popoldne ob 16. se prične velika ljudska veselica v parku okoli in v vseh notranjih prostorih Nar. doma. Ob priliki proslave bo odprta tudi razstava, ki bo obiskovalce poučila o zgodovini in delovanju Nar. čitalnice. Na njej bo razstavljen tudi relief mesta Kranja, mojstrsko delo g. Ivana Selana.

Na drž. gimnaziji je bilo ob zaključku šol. leta 553 učencev. Od teh jih je izdelalo razred 343 in sicer: 26 z odličnim uspehom, 123 s prav dobrim in 194 z dobrim. Popravni izpit jih ima 140, razredni izpit pa 13. Razreda ni izdelalo 55 učencev, 2 pa sta izgubila pravico na redno šolanje. Nižji tečajni izpiti so se vršili 13., 14., 16. in 17. junija pod nadzorstvom min. odposlanca h. univ. prof. Uroša Djonica ter gimn. direktorja Simona Dolarja. Izpit je napravilo v IV. a razredu 23 učencev-zavrženih je bilo 5, v IV. b razredu pa 22 učencev oz. učenek — zavrženi so bili trije. Višji tečajni izpit se je vršil od 16. do 22. junija pod predsedstvom g. Uroša Djonica. Izpit so napravili: Bizjak Anton, Eržen Jožef, Frankič Oskar, Hudo-verniki Ciril, Lcmar Alojzija, Majdič Jožef, Mavčič Adolf, Sajovic Jožef, Slapar Franja, Valenčič Vlasta, Zupan Ludovik, Zupan Vitomil, Žemva Mihael ter privatistinja Kopač Marija in Peterlin Ana s. Krizostoma. Popravni izpit jih ima osem.

Na drž. tekstilni šoli je bilo ob koncu šol. leta v obeh letnikih 39 učencev. V prvem letniku je izmed 26 učencev izdelalo razred 18, 7 jih ima popravljani izpit, eden pa ni izdelal. V drugem letniku je izdelalo vseh 13 učencev. Završni izpit, ki se je vršil pod predsedstvom dr. ing. Kočvar Franja dne 19., 20. in 21. junija, so položili: Berlič Jože, Dacar Peter, Kompare Viktor, Marenče Stanjo, Mertelj Emil, Mikič Kamilo, Očepek Janez, Orešič Fran, Prebil Bruno, Rutar Edvin, Tadel Anton, Vogler Leon in Vreš Jožica.

Glasbena šola v Kranju (podružnica Glasbene Matice v Ljubljani) je priredila dne 16. junija v gimnazijski telovadnici produkcijo svojih gojencev. Nastopili so gojenci iz šole za klavir, vijolino in čelo, mladinski godalni orkester in mladinski zbor. Produkcija je v vsakem oziru najlepše uspela in se je navzoča publika, med katero smo pa osebno pogrešali kranjskega meščanstva, lahko uverila o odličnih pedagoških zmognosti učiteljstva (ga. Nilka Fakinova in g. Albin Fakin). Prav posebno je vnel publiko mladinski zbor. Priporočali bi bilo, da se kranjsko prebivalstvo

bolj zanima za to kulturno institucijo in da starši pošiljajo svoje otroke v glasbeni pouk le v to šolo, ki poučuje popolnoma po učnem načrtu Glasbene Matice v Ljubljani.

Zvočni kino v Nar. domu bo danes in jutri radi proslave Nar. čitalnice zaprt. V nedeljo bo filmal proslavo Nar. čitalnice g. Metod Badjura, avtor „Triglavske strmine“, in bo film v najkrajšem času predvajan v zvočnem kinu v Nar. domu.

V Savskem predmestju je umrl 28. t. m. žel. ur. v pokoju in zaveden narodnjak g. Matija Ažman. Pogreb dragega pokojnika se je vršil 30. junija popoldne. Na zadnji poti ga je spremljalo veliko število kranjskega meščanstva in zastopnikov tukajšnjih naprednih društev. Mir njemu — ugledni družini in sorodstvu pa naše iskreno sožalje!

V Cerkljah se vrši 9. julija ob pol 15. uri zbor telovadcev. Poselite našo prireditel, da se prepričate o našem delovanju.

Iz Škofje Loke.

Jadranska straža, ki je bila pred kratkim ustanovljena, se prav lepo razvija. Število članstva se je ponovno pomnožilo. Da društvo tako lepo napreduje, je predvsem zasluga g. sreskega načelnika Ivana Legata, ki je obenem predsednik društva. Poleg njega so v odboru polkovnik Milorad Radović, učitelj Franc Košca, uradnik Franc Debeljak, učitelj Vojteh Debeljak in lastnik parne pekarnice Viktor Žužek. V nadzornem odboru pa je predsednik g. poštni upravnik Jernej Podbevšek.

Kaj vse kradejo. V torek ponoči je neznan storilec razbil šipo na izložbeni omarici g. fotografa Blaznika na Mesnem trgu in vzel iz nje veliko fotografijo. Storičca, ki je zbežal po stopnicah na Spodnji trg, so videli a ga niso mogli ujeti. V soboto ponoči pa so neznan zlikovec iztrgali avtomat Mirim čokolade iz stene poleg Balantove trgovine in napravili lastniku okrog 300 Din škode.

Zaključek šolskega leta. V soboto 24. junija so zaključili šolsko leto na vseh osnovnih in višjih narodnih šolah v našem okraju z običajnimi vidovdanskimi proslavami in razdelitvijo spričeval.

Šahovski klub. V kratkem se ustanovi pri nas šahovski klub, ki ima že vložena pravila. Po potrditvi istih se bo vršil občni zbor. Prijavljenih je do zdaj 40 članov, kar je za naše mesto vsekakor razveseljivo število. Pripravljalna dela vodi mag. phar. g. Burdih. Dozdaj so šahisti priredili dve simultanki. Prvič je bil v gostih g. Feliks Globočnik iz Kranja, drugič pa ljubljancin g. Matulj. Simultank se je vsakokrat udeležilo 14 igralcev. Venec zmage sta seveda odnesla gosta.

Iz Šenčurja.

V nedeljo dne 25. junija t. l. smo imeli dve nadvse dobro uspeli prireditvi, kateri jasno pričata, da je Šenčur še vedno ista napredna trdnjava, ob kateri si sovražniki razbijajo glave, ter da je jugoslovenska trobojnica naša svetinja in modri viteški kralj, naš kralj, za katerega smo pripravljeni vsikdar dati življenje. — Po zaslugi g. šolskega upravitelja Lado Rapeta se je vršila ob 1/4 uri Vidovdanska proslava pri kateri je sodelovalo tuk. učiteljstvo, kateremu gre največje priznanje, s šolsko in sokolsko deco, ter Sokolom. Spored je bil zelo pester, ter je navzoče občinstvo iz te proslave odneslo najboljši utis. Lep je bil govor g. šolskega upravitelja, s katerim je priklical

navzočim pred oči vso krvavo borbo za svobodo, katero uživamo kot svobodni gospodarji na svoji zemlji. Imenoval je vse heroje, naštel njih zasluge, ter opisal krvave dogodke, ki so se vršili na jugu proti neštetim trinogom, kateri so nam prinesli ozir. dali svobodo. — Sokoli - pevci, katere je izvežbal g. šolski upravitelj v tako kratkem času, so nam zapeli nepričakovano lepo, pesem „Što čutiš Srbije tužni“. Na to so sledile deklamacije sokolske dece, a pred zaključkom se je izkazala ga. upravitelj s svojimi junaki, kateri so kljub lesenim puškam in sabljam pokazali, da jim gori mlado srce za našo svobodno domovino. Ob 5. uri se je vršil ustanovni občni zbor „Streljačke družine“, na katerem sta poročala g. ban. svet. in podpreds. okrož. strelj. druž. Franc Orehek iz Ljubljane in g. voj. referent I. Ločniškar iz Kranja, katera sta nam v kratkih in temperamentnih govorih orisala pomen in namen strelj. družin. Pred in po obč. zboru je pristopilo 42 članov, ter se je pri tej priliki izvolil odbor, kateri nam daje garancijo, da bode naša strelj. družina ne mrtvo rojeno dete, pač pa družina dela za vzgojo svojih članov in obrambo naše nedeljive države Jugoslavije.

Prost. gas. društvo priredi 25. julija ob 15. uri veliko tombolo z lepimi dobitki. Opozarjamo na to prireditev vse okoličane že danes in prosimo obenem vsa sosednja društva, da na ta dan ne prirejajo svojih veselice.

Iz Tržiča.

Član sreskega odbora JRKD v Kranju g. Ankele Ivan je popeljal pred altar go. Ano Jostovo iz Borovelj. Novoporočencema iskreno častitamo z željo, da bo gospod Ivan Ankele, župan pri sv. Ani še nadalje v vseh vprašanjih našega javnega življenja ostal tudi nadalje tako delaven, kakor je bil doslej.

Ljubeljska cesta se je letos razširila tako, da bo ustrezala vsem zahtevam modernega avtobusnega in avtomobilskega prometa. Prvič je bilo sklenjeno pred 50 leti, da se mora ta cesta razširiti. Med vojsko so jo hoteli nemški vojaški krogi razširiti, da bi mogli prepeljati težke topove na zapadno bojišče ob Soči. Takoj po vojni je občinski odbor to reč načel in jo je sedaj v 13 letu svobode tudi srečno izpeljal v občo zadovoljnost in okras mladega mesta. Razširitev bo stala skoro $\frac{1}{8}$ milijona dinarjev in je to gotovo največja zasluga našega narodnega poslanca g. Lončarja Ivana, ki se ni strašil nobenega truda in dela, da je izpeljal svoj načrt. Zanimivo je gotovo tudi to, da je moral v delo poseči celo naš dvorski maršal, ki je ravno na pobudo g. poslanca Lončarja odločno zahteval razširitev Blejske ceste, ki je preje zapirala najlepšo gorsko cesto iz Tržiča do Begenj živahnemu prometu in širšemu krogu avtomobilistov. Sedaj je vse to lepo urejeno in promet se bo lahko poljubno razmahnil. Blejska cesta je dobila ob tej priliki tudi novo kanalizacijo, za katero je poskrbela mesina občina na ta način, da je zaposlila brezposelne in izvedla ta dela v svoji režiji. Delati je treba in uspehi nikoli ne izostanejo.

Znamenita petdesetletnica tržiškega gasilskega društva se bo slovesno praznovala 15. in 16. julija t. l. na ta način, da bo v teh dneh priredila tudi jugoslovenska gasilska zveza svoj letni zlet v Tržič. Domače gasilsko društvo se z vso vnemo pripravlja za ta izreden zlat jubilej, ki ga doživlja eno najstarejših društev dravske banovine. Od ustanovitve iz l. 1883. jih je danes še 7 živih, ki še vsi aktivno sodelujejo. Največjih zaslug za razvoj društva si je pridobil gotovo g. Dornik Jože, posestnik in kovaški mojster v Tržiču, ki je društvu načeloval nepretrgoma polnih 22 let. Lansko leto ga je društvo izvolilo za svojega častnega načelnika, Nj. V. kralj pa ga je odlikoval z redom sv. Save V. stopnje in mu s tem priznal njegovo delo za javni blagor. O programu slavnosti in o društveni zgodovini bomo še podrobneje spregovorili v drugi številki.

Ne moremo verjeti. V neki tržiški gostilni je bila zbrana večja družba mladih fantov, med katerimi je sedel tudi eden izmed tržiških gg. kaplanov. Pogovor je nanesel na čitanje raznih cerkvenih oznanil. Tu se je, kakor se govori po Tržiču, izrazil navzoči duhovnik, da je prišla na župni urad okrožnica kr. davčne uprave iz Kranja, v kateri prosi davčna uprava, da naj se vernike v njihovem lastnem interesu opozori, da naj pravočasno in točno plačujejo davke, toda zbor duhovnikov, da je sklenil, da te okrožnice ne bo prečital, ker nočejo biti duhovniki več „hlapci“ nikogar. Kakor se nam ne zdi verjetno, da bi se v gostilni pričujoči duhovnik tako izrazil, vendar se go-

vorice trdovratno vzdržujejo in zato bo najbolje, da poda dotični gospod izjavo, koliko da je na stvari resnice. Na vsak način pa je gotovo, da tista okrožnica kr. davčne uprave v Tržiču ni bila prebrana, čeprav so jo po številnih cerkvah razglasili ljudje n raz prižnic.

Z Jesenic.

Zadnje nedeljo je bila pri nas birma, ki je privabila nebroj botrov in botric iz vseh krajev Gorenjske. Birmanih je bilo okrog 700 otrok. Nbroj meščanov in tukajšnih Sokolov pa se je zbralo na kolodvoru, da sprejmejo in pozdravijo češkoslovaške Sokole, ki so se v treh vlakih peljali skozi Jesenice na sokolski pokrajinski zlet v Ljubljano.

Slovo zaslužnega šolnika. Ob zaključku šolskega leta se je poslovil od tukajšnje šolske mladine in svojih kolegov g. Ladislav Požar, ki je premeščen na osnovno šolo v Mostah pri Ljubljani. Z njim so izgubile Jesenice izvrstnega učitelja in narodnega delavca.

Zaključek gospodinske šole. Gospodinska šola, ki jo vzorno vodi gdča V. Simčičeva, je letos dovršila deveto leto svojega obstoja. Šola je v tej dobi absolviralo 200 mladih deklet. Letos je obiskovalo šolo 20 učenk. Šola je po večini navezana na lastne dohodke, kajti podpore ne dobi ne od banovine ne od KID, ki je prejšnja leta vedno nakazala šoli primeren znesek. Podpora ji je v letošnjem letu nakazala občina Koroška Bela, podpora jeseniške občine pa obstoji samo na papirju.

Lepo razstavo je priredila maščanska šola. Razstavljeni predmeti pričajo, da polaga šola v prvi vrsti važnost na ličnost in kakovost izdelkov. Razstava je nudila lepo sliko vsesestranskega dela in uspeha mladih učencev in učenk.

Jadranska straža. Učitelj na tukajšnji narodni šoli g. Lojze Rabič vodi priprave za ustanovitev Jadranske straže. Dozdaj se je priglasilo 60 članov in članic.

Z Bleda.

V pondeljek je obiskalo Bled 1400 Sokolov iz bratske Čehoslovaške republike. Na Bled so se pripeljali iz Ljubljane ob 11 uri z dvema posebnima vlakoma. Na kolodvoru jih je sprejelo starešinstvo tukajšnjega sokolskega društva. Častnega sprejema se jim žal radi prepozne najave in sezone zaposlenosti tukajšnjega članstva ni moglo prirediti.

Smrtna nesreča. Ko so se vračali natakarkji Park hotela v torek pop. od kopanja v Grajski kopelji z malim športnim čolnom nazaj v Park hotel je padel iz čolna v jezero 20 letni August Golob. Kljub takojšnji pomoči se nesrečnega mladeniča ni moglo rešiti. Trupla do danes še niso dobili. Pokojni Golob je bil primorski rojak, vesel in zelo simpatičen mladenič.

Pri kopanju gramoza na Kendovi grajski pristavi so delavci izkopali več grobov. Okostnjaki so zelo stari, ter je od njih ohranjeno samo še lobanja in kosti nog in rok. Med drugim so našli tudi nekaj okraskov iz medi. Po primitivni izdelavi sodeč so še iz rimske dobe.

KOMUNALNE ZADEVE.

Bodoča jeseniška občina.

Vladimir Posavski.

Zakon o občinah, ki je stopil 13. junija t. l. v veljavo, je za mestno občino Jesenice in tudi za sosednje občine izredno velike važnosti. Jesenice so po svojih krajevnih prilikah in po svojem teritoriju čudne tvorbe, ki je nujno potrebna korekture, če hoče, da bo odgovarjala nalogam, ki jih zahteva čas.

Če posmatramo sedANJI obseg in raztresenost mestnega teritorija, ki kljub razsežnosti ne zaključuje niti onih naselij, ki so strnjena z mestom, potem se moramo zavedati dejstva, da je naša sedanja občina nespособna za naloge, katere ji nalagajo državni zakoni. Breme za šolstvo, izdrževanje cest, mostov, zdravstvenih naprav, za socialno skrbstvo, za pospeševanje kmetijstva in živinoreje, so danes taka, da jih ne bo mogla prenesti občina, če ne bo posegla globoko v žepe davkoplačevalcev.

Jeseniška mestna občina šteje po zadnjem ljudskem štetju blizu 7000 prebivalcev, ki se rekrutirajo po večini iz delavstva, uradnikov in obrtnikov, le malo je med občani ljudi, ki se preživljajo od poljedelstva. Davčna moč vseh slojev prebivalstva je povprečna, zahteve od občine za razna dela, ki jih bo morala v

doglednem času izvršiti, pa so ogromne. Pred vsem je nujno potrebno, da se regulira reka Sava od Hrušice navzdol do tovarniškega jezua, treba bo graditi mostove, ki bodo spojili oba bregova in to pri vходу v Milanov log, treba bo odstraniti sredi mesta hiše, ki so mestu v sramoto in ki ovirajo cestni promet, treba bo misliti na razširitev poslopja meščanske šole in gradnjo zdravstvenega doma, ubožnice, dečjega zavetišča, ureditev parkov itd.

Iste potrebe ima občina Koroška Bela, kateri dela reka Sava leto za letom ogromno škodo. Tudi tu je treba regulirati reko, graditi most in ceste, toda vsega tega bi ne mogla izvesti ločeno ne občina Jesenice, ne Koroška Bela, ampak ena sama, velika in močna občina, ki bi jo tvorili obe občini skupaj.

O združitvi občin se je na raznih sejah že mnogo razpravljalo. Svoja mnenja so že podali ugledni javni in gospodarski delavci, ki temeljito poznajo vse krajevne gospodarske prilike ter podali konkretne predloge in nasvete, kako bi oblikovali občino, da bi tvorila lepo zaokroženo gospodarsko in teritorialno enoto. Predvsem so se zavzemali za priključitev kraja, ki težijo k mestu, ali pa so že zdaj navidezno sestavni del mesta.

Znano nam je, da je občinski zastop na Koroški Beli proti temu, da bi se občina Koroška Bela priključila občini Jesenice. Ne ve se pa še zagotovo, ali bodo občinski odbori sami odločevali o teritoriju svojih občin, ali bodo prišle naredbe od zgoraj ob soglasju občinskih odborov, ali brez njih. Gotovo pa je, da bi obe občini spojeni v eno občino, ki bi imela popolnoma industrijski karakter, veliko lažje zmogli vršiti naloge, ki jih predvideva novi zakon o občinah. Na vsak način pa bo treba priključiti k občini Jesenice oni del občine Koroška Bela, ki tvori skoraj strnjeno celoto Jesenic in ki je mnogo bližji Jesenicam, kot Koroški Beli.

K občini Jesenice je treba priključiti naselje Podmožaklje, ki ga od Jesenic loči samo reka Sava, spada pa v občino Gorje, kamor je dve uri in pol hoda. Živi imajo svoje pravice v občini Gorje, mrtve pokopavajo na Jesenicah, delavci delajo v tovarnah na Jesenicah, otroci obiskujejo jeseniške šole, pošta je na Jesenicah, pa so vendar ti ljudje še vedno Gorjanci, čeprav jih loči samo Sava od Jesenic.

Najbolje in v interesu vsega prebivalstva bi bilo, da bi se spojili občini Jesenice in Koroška Bela v eno samo občino, kateri naj se priključita tudi Blejska Dobrava in naselje Podmožaklje tako, da bi vsa ta velika industrijska kotlina tvorila eno samo veliko občino, ki po svoji gospodarski strukturi teži skupaj. Vsi pa, ki poznajo in se zanimajo za komunalno politiko našega kraja, naj razmišljajo in podajo nasvete, kako urediti občino, da bo to najbolj koristno za njeno prebivalstvo.

TURIZEM.

Kranj in okolica v svoji gorenjski lepoti in vabljivosti.

Dr. Fran Ogrin.

Ozemlje dravske banovine od Planine do Maribora ter od Kolpe do Mežice je velezanimivo in prelepo. Z naravnimi krasotami posebno oblagodarjen pa je severozapadni predel. Tu stoji mogočna gorska straža Kamniško-Savinjskih planin, Karavank in Julijskih Alp z nebotičnim, v dalje kraljujočim Triglavom.

Veličastne so te gore, pa najsi kipe proti nebu v letni sivini, najsi se bele v zimski odeji. Izpod njih žubore živahni studenčki in šume bistro vode, brzeč nizdol v naročje veletoka Save; tam v Blejsko-Bohinškem kotu pa so zemske pregraje zastavile vodi pot in stvorile mirna, krasna jezera. Pokrajino preprezajo mične doline in ravnice, ki so po njih posejani liki otoki šumljajoči gozdovi, zeleni travniki ter prijazna mesta in vasi. Iznad njih in s holmov pozdravljajo bele cerkvice, v zatíjšu sanjajo stari gradovi. **Ta divna, ta pestra zemlja, je naša Gorenjska, ki ji je naravno središče staroslavni Kranj.**

Ob sotočju Save in Kokre na mali višini stoluje. S svojimi stavbami, preostalim starim mestnim obzidjem in cerkvenimi stolpi napravlja silen, mogočen vtis. S posameznih točk v mestu in v neposredni bližini se ti nudi prelep razgled na vse strani: na gori omenjene planine z Grintavcem (2558), Storžičem, v ozadju snežnikov kranjskih sivim poglavarjem Triglavom (2865); proti jugu in vzhodu se odpira pogled na prostrano, pestro ravan. Zanimiv je Krvavec (1853) z zelenim predgorjem in podoljem.

Narava je postavila Kranj v sredo izrednih prirodnih krasot in zanimivosti. S tem, in ker je mesto po svoji legi izhodišče za najrazličnejše ture po sli-

koviti ravnini in na gore, mu je podana prevažna osnova za razvoj tujskega prometa.

Poleg naravnih krasot pa je potrebna v ta namen še cela vrsta umetnih pogojev. Mnogi od teh so že izpolnjeni, drugi slede.

Skozi in okrog Kranja, ter dalje po gorenjski kotlini vodijo dobre ceste, ugodne železniške zveze in na vse strani razprežene avtobusne linije. Letovišča ima na izbiro, se posluževati teh ali pa hoditi peš preko zelenih travnikov, senčnih gozdov in ob šumečih vodah. Kranj nudi jako veliko prilike za to, zlasti še ob krasnih bregovih Save in Kokre, pa bodisi navzgor ali proti jugu. Obiskani in zanimivi izletni točki sta Smarjetna gora in Sv. Jošt. Kdor je količkaj turista in planinca, pa bo krenil še delj tja v slikovito Podgorje pod Kriško goro, Storžičem, in Zaplato do idilično ležečega Preddvora ali gori v podplaninsko Jezersko (902). V Kranju samem je polno prijetnih odpočivališč: v parku pred Narodnim domom, posebno pa v savskih drevoredih nad šumečo reko. Povsod so postavljene udobne klopi in mizice, tu bolj na solncu, tam v senci. Na koncu savskih drevoredov se nahaja prenovljeno kopališče, manjše pa tudi gori ob Kokri na Rupih. V mestu so na razpolago vse v pošteve prihajajoče naprave: vodovod, električna razsvetljava, udobni hoteli in kavarne, kino, tenisi.

Pri pravilni presoji in oceni je Kranjsko mesto navzlic razvijajoči se industriji — ta je večinoma doli v savski soteski — prijetno letovišče in udobno izhodišče za ture širom lepe Gorenjske, zlasti tudi še na razne gore, ki jo obkrožajo v mogočnem polkrogu, ki veje iz njega vedno sveža pokrajinska romantika.

SOKOL

Sokolska župa Kranj je imela ob priliki župnega zleta tekme članov in članic, ter moškega in ženskega naraščaja. V srednjem oddelku je bila prva vrsta članov iz Škofje Loke, ki je dosegla 4459 točk, druga Jesenice s 4425 in tretja Kranj s 3684 točkami. V nižjem oddelku je bila prva vrsta članov Javornik s 3912, druga Jesenice s 3818 in tretja Radavljica s 3577 točkami. Posamezniki so dosegli: Zaletel Tina iz Škofje Loke 826 točk, Lazar Konrad z Jesenic 809 in Veber Rudolf z Jesenic 800 točk. V nižjem oddelku je bil prvi Cink Franc z Javornika s 666, drugi Zlokas Štefan z Jesenic s 654 in tretji Rihter Vladimir z Jesenic s 653 točkami. Članice so tekmoval v srednjem in nižjem oddelku ter je bila v srednjem oddelku prva Kralj Slavka iz Radovljice s 419 točkami, druga Pogacar Marica iz Radovljice s 406 in tretja Nučič Sonja iz Kranja s 385 točkami. V nižjem oddelku pa prva Šneider Hedvika iz Stražišča s 438, druga Ravnik Ivanka z Jesenic s 437 in tretja Gladek Francka z Jesenic s 390 točkami.

Moški naraščaj je tekmoval v dveh oddelkih. V prvem je dosegel prvo mesto Prihoda Jurij iz Škofje Loke s 428, drugo Supan Drago iz Škofje Loke s 405 in tretje Ravhekar Dušan iz Kranja s 399 točkami. V drugem oddelku sta dosegla Rosenstein Pavel in Sorgo Cvetko oba z Jesenic po 726 točk in s tem prvo mesto, drugi je bil Ješe Joža iz Radovljice s 693 točkami, tretji Kodalik Franc iz Škofje Loke s 685 točkami. Izmed naraščajnic je bila prva v prvem oddelku Skrbek Ana iz Kranja s 385 točkami, druga Križnar Rozka iz Stražišča s 378 točkami in tretja Ferjančič Slava iz Kranja s 376 točkami. V drugem oddelku je bila prva Kozjek Roza z Jesenic, ki je dosegla 728 točk, druga Franko Mici iz Kranja s 721 in tretja Hafner Anica z Jesenic s 697 točkami. V celem je tekmovalo 19 članov v srednjem oddelku, 51 v nižjem oddelku, 10 članic v srednjem oddelku, 20 v nižjem oddelku. Moškega naraščaja je tekmovalo v prvem oddelku 36 in v drugem 36. Ženskega naraščaja pa v prvem oddelku 20 in v drugem oddelku 8.

Pokrajinski zlet Sokola kraljevine Jugoslavije je posetilo tudi večje število Sokolov in Sokolic iz bratske Čeho-slovaške države. Del istih se je pripeljal v nedeljo popoldne tudi preko Gorenjske v treh vlakih. Češki Sokoli in Sokolice so bili na celi poti iskreno pozdravljeni. Ob prihodu na Jesenice so bili pozdravljeni od tamkajšnjega sokolskega društva. V Kranju se je zbralo na postaji članstvo, naraščaj in deca društev Kranj in Stražišče, z godbo prostovoljnega gasilnega društva iz Šenčurja, ter številno narodno občinstvo iz Kranja in okolice, da dostojno pozdravi zastopnike bratskega Čeho-slovaškega Sokolstva.

Sokolsko društvo Tržič je imelo dne 14. junija t. l. izredni občni zbor, na katerem je bil izvoljen

starostom br. dr. Premrou Vladimir, njegovim namestnikoma pa br. Sajovic Lovro in Globočnik Franc.

Sokol v Cerkljah prav lepo napreduje. Čeprav je telovadskih bolj malo, delo ne počiva. Osobito deca obojega spola kaže svoje znanje, ki si ga je pridobila v telovadnici, pri javnih nastopih in šolskih prireditvah. Na Vidovdanski proslavi je nastopila s posebno plesno točko.

Društvo priredi dne 9. julija skupno s sokolskimi društvi iz Kranja, Stražišča, Predoselj, Preddvora in Šenčurja javen telovadni nastop. S tem nastopom hočemo manifestirati sokolsko idejo v našem kraju. Kdor je Sokol, pride ta dan v Cerklje, da pokaže solidarnost z našim društvom in javno izpriča svojo ljubezen do domovine in sokolstva. Zdravo!

IZ ORGANIZACIJ.

Sreski pododbor JRKD za škofjeloški okraj s sedežem v Škofji Loki je od svoje ustanovitve v mesecu aprilu t. l., pridno na delu. Načeljuje mu kot predsednik starološki župan Anton Hafner z 20 članskim odborom, v katerem so zastopniki vseh krajevnih organizacij stranke iz selške in poljanske doline in mnogi zaslužni javni delavci. Na območju pododbora se nahaja sedaj 5 krajevnih organizacij z nad 1000 članstva, vrše pa se priprave za ustanovitev novih krajevnih organizacij stranke v Poljanah in obmejni Sorici, kojih ustanovitev je predvidena v mesecu juliju t. l. O smernicah, kako razširiti in poglobiti delo stranke med široke plasti naroda in o tekočih zadevah je razpravljala pododbor na svojih številnih sejah, katerih slednje se je udeležiti tudi g. narodni poslanec Lončar. Storjeni so bili sklepi, ki bodo stvari le koristili. Sreski pododbor se trudi, da s primernimi posredovanji doseže uresničenje predlogov poedinih krajevnih organizacij, osobito glede zaposlitve in preskrbe brezposelnega delavstva v okraju i. t. d. Nadalje je sreski pododbor toplo priporočil na vseh pristojnih mestih prošnjo vseh županov sodnega okraja, da se območje sedanje sreske izpostavi v Škofji Loki izpremeni v samostojen srez, s sedežem v Škofji Loki, ker vidi v tem edino možnost gospodarskega, kulturnega in političnega napredka vsega okraja. Velikega manifestacijskega shoda stranke v Beogradu, 23. julija t. l. se bo udeležilo iz območja pododbora okrog 150 članov.

Škofja Loka. Stanje članstva je narastlo na število 145. Krajevni odbor JRKD deluje skupno s sreskim pododborom. Med članstvom vlada veliko zanimanje za manifestacijski shod v Beogradu.

Stara Loka. Delo Krajevnega odbora JRKD, ki je razdeljen radi obsežnosti občine na 4 pododbore, lepo napreduje. Število članstva je narastlo na 382. Posamezni odbori delujejo sporazumno s članstvom v obojestransko zadovoljstvo. Prijavljencev za Beograd je 76.

Železniki. Krajevni odbor JRKD je s podvojenim delom zvišal v zadnjih mesecih število članstva na 125. Nujna potreba je zaposlitev brezposelnega delavstva s primernimi javnimi deli. Za trg sam, bi bila potrebna kaka tovarna, katera bi zaposlila številno delavstvo, ki je glede na težak gospodarski položaj povsem brez zaslužka in potrebne prehrane.

Selca. Delo Krajevnega odbora JRKD je oživelo. Vrš se agitacija za pridobitev novega članstva in naročnikov naprednega časopisja. Delo za razmah stranke je zelo težavno radi velike razsežnosti občine in prejšnje strankarske pripadnosti prebivalstva.

Sorica. Pripravlja se ustanovitev Krajeвне organizacije JRKD za celotno obmejno občino Sorica, ki se bo izvršila v nedeljo, 30. julija t. l. Priprave lepo napredujejo.

Oselica. Delo Krajevnega odbora JRKD je zelo živahno. Stranka lepo napreduje. V občini je veliko število brezposelnih delavcev, ki so brez vsakega zaslužka. Nujna potreba je, da se na mejni cesti Trebija—Sovodenj—Cerkno otvori carinski promet, kar bo omogočilo zaslužek prebivalstvu. Potrebna je uvedba dnevnega donašanja pošte, ker so v občini 3 šole, županstvo, žandarmerija, finančni oddelek, 2 župna urada in številne organizacije. Vas Sovodenj ima 140 šoloobveznih otrok, a je brez šolskega splotja.

Poljane. Krajevna organizacija JRKD v Poljanah bo ustanovljena v nedeljo 30. julija t. l. Priprave za ustanovitev so v polnem teku.

Trata-Gorenja vas. Krajevni odbor JRKD je pridno na delu. Stanje članstva narašča. Delo je otežkočeno radi razsežnosti občine. Zanimanje za manifestacijski shod stranke v Beogradu, je zelo veliko.

Zminec. Vrše se priprave za ustanovitev krajevne organizacije JRKD za občino Zminec. Delo je dokaj težavno radi hribovitosti občine in prejšnje strankarske pripadnosti prebivalstva. Ustanovitev je predvidena za mesec avgust t. l.

Tržič. Krajevna organizacija JRKD ima svoje prostore od 1. julija dalje v Devovi hiši v I. nadstropju, prva vrata na hodniku. Uradne ure za vse strankine pristaše in prijatelje so vsak dan od 5. do 6. Vabimo vse svoje somišljenike, da prihajajo prav pogosto na razgovore v pisarno, kjer bodo vedno zvedeli kaj zanimivega iz našega javnega življenja.

Ali ni to nestrpnost!

Dne 22. januarja letos so vsa nacionalna društva v Kranju pod vodstvom Narodne odbrane priredila sijajen protestni shod proti punktašem in protisokolskim pastirskim listom. Zborovanje je poteklo v najlepšem redu. Temu je v znatni meri pripomogla gasilska godba iz Šenčurja, ki je proti skromni nagradi sodelovala na zboru in pri sledečem obhodu po mestu. Klerikalni listi so sicer poročali, da so se na zborovanju čuli klici proti papežu, škofom, itd. Navzoči vladni zastopnik ni čul takih vzklikov — jih tudi ni mogel, ker jih ni bilo — pa tudi poznejša uradna preiskava ni mogla utrditi nobenih nerednosti in nobenih žaljivih klicov.

Pa recimo, da bi se bil kdo toliko izpozabil, ali naj nosi na tem krivdo gasilska godba iz Šenčurja? In vendar jo je izkúpila baš godba.

Nekaj dni pred Veliko nočjo je poklical šenčurski župnik k sebi načelnika gasilske godbe in mu dal prebrati ukaz knezoškofijskega ordinarijata, v katerem le-ta prepoveduje, da bi godba še kdaj sodelovala pri kaki cerkveni slavnosti, ker se je godba vdeležila zborovanja, na katerem so padali vzkliki proti papežu i. t. d. Če bi pa godba vljub temu hotela nastopiti pri prihodnji procesiji, bo on (župnik) procesijo moral odpovedati.

Lahko si je misliti razburjenje, ki je zavlada med godci — gasilci, ko se jih je dolžilo in krivilo dejanj, ki se niso zgodila ali so jih vsaj povzročile osebe, ki nimajo z godbo nobene skupnosti.

Iz spoštovanja do svojega priljubljenega župnika so godci ponudili roko v spravo in pisali knezoškofijskemu ordinarijatu nastopno pismo:

„Vodstvo podpisane Gasilske godbe“ v Šenčurju pri Kranju želi vedeti od naslova, iz kakšnih razlogov se je prepovedalo igranje isti v župni cerkvi v Šenčurju in pri njenih cerkvenih slavnostih, dočim ima godba lahko nastope pri vseh drugih prireditvah združenih s cerkvenimi slavnostmi in temu podobno pri drugih župnih cerkvah iste dekanije odnosno škofije ljubljanske.

Tukajšnji g. župnik nas je obvestil, da se v nadalje po Vaši odredbi ne smemo vdeleževati z igranjem cerkvenih slavnosti, kakor smo se dosedaj.

Izjavljamo, da smo od početka in do danes brezplačno igrali le pri cerkvenih slavnostih in to pri domačih župnijskih, dočim smo za vsak drugi nastop zahtevali in prejeli odškodnino, od katere se vzdržuje godba. Kot krščansko čuteči smatramo to nepravilno, posebno z ozirom na to, ker podajajo farani razne komentarje.

Pripravljeni smo, kakor dosedaj, poveljati s svojim igranjem slavnost procesije Sv. Reš. Telesa, zato je vprašamo naslov, ali je zgoraj omenjena prepoved še vedno v veljavi?

V slučaju, da ne prejmemo tozadavnega odgovora, smatramo zadevo za likvidirano, ter se bomo v nadalje udeleževali vseh tukajšnjih cerkvenih slavnosti brezplačno kot dosedaj, v drugem slučaju bo pa gasilno društvo, kakor tudi gasilska godba iste bojkotirala.

V Šenčurju, dne 6. junija 1933. — slede podpisi —

Nekaj dni pred sv. Reš. Telesom je dobila gasilska godba v Šenčurju od škofijskega ordinarijata v Ljubljani z dnem 12. junija 1933. datirani in s št. 2383 opremljeni odgovor:

„Godbi Gasilnega društva v Šenčurju pri Kranju se na vlogo z dne 6. junija 1933. odgovarja, da je odlok o prepovedi udeležbe ondotne gasilske godbe pri cerkvenih slavnostih še vedno v veljavi, ker ni nastopil noben nov moment, zaradi katerega naj bi se spremenilo stališče glede prepovedi sodelovanja godbe pri cerkvenih slavnostih.“

Ta odredba ima svojo veljavo dolje, dokler gasilsko društvo ne priobči v „Slovenca“ in „Domo-ljuba“ izjave, v kateri obžaluje, da je sodelovalo pri shodu, na katerem so padali zelo žaljivi proticerkveni vzkliki, zlasti proti sv. Očetu, in dokler ne da pismenega reverza s podrobnimi garancijami za pri-

hodnost, po katerih postane zopet sposobna sodelovati pri javnih cerkvenih slovesnostih in bo tudi moralno gotovo, da se bodo te garancije vselej lojalno spoštovale in natanko izvrševale. Pečat. Generalni vikar: Ign. Nadrah s. r.

Godci so se pokorili in niso nastopili pri procesiji. Dan pred procesijo je prišel v Šenčur vodja godbe v Vodica in prosil, naj bi mu posamezni godci prišli pomagat, ker bo drugi dan njegova godba sodelovala pri procesiji v Vodica. Temu povabilu se je odzvalo 9 šenčurskih godcev, ki so se mirno uvrstili po instrumentih med vodiške godce. Med mašo je pa vodiški župnik — očitno opozorjen iz Šenčurja — izpred altarja naznanil, da se je vrnilo med domače godce nekaj usiljivcev iz Šenčurja, ki

pa naj se takoj odstranijo, ker se sicer procesija ne bo vršila.

Nato se je vsa godba — domačini in vabljeni — odstranila.

Brez komentarja!

Iz uredništva.

Uredništvo prosi, da se mu javijo iz vseh krajev Gorenjske dopisniki, ki bodo poročali objektivno o vseh važnih zadevah svojega kraja. Za točnost poročil odgovarjajo dopisniki. Rokopisi se ne vračajo. Dopise prosimo najkasneje vsak teden do srede. Anonimni dopisi gredo v koš.

Vsem p. n. dopisnikom. Radi pomanjkanja prostora pride ostalo v 2. številki.

Naročite edini gorenjski tednik „Triglav“!

GOSPODARSTVO.

Anton Cerer, narodni poslanec:

Gospodarska smer.

Nepovoljni svetovni položaj ne more dovesti, kljub vsem naporom gospodarskih strokovnjakov do pomirjenja. V letošnji pomladi razvijali so se gospodarski in politični dogodki v smeri, ki tirajo svetovno gospodarstvo v prepad. Volilne države skušajo z ukinitvijo zlate vrednosti prevladati svoje neljube konkurente s ciljem, da si pomagajo, dvignejo lastni izvoz in omilijo brezposlenost, proti kateri ne najdejo primerne leka. Vsa ta sebična stremeljenja pa so svetovni gospodarski položaj še bolj komplicirali in dovedle do kaosa. Okorelosti evropskega kapitalističnega sistema, ki šepavo sledi hitremu tempu, je stopila nasproti živahna in okretna osebnost novega severo-ameriškega predsednika gospoda Rozvelta, ki z neusmiljenim roko razdira vse mreže evropskih denarnih mogotcev in daje z energičnimi gospodarskimi ukrepi novo smer gospodarskega razvoja. Osupla Evropa skuša parirati težke udarce, najnovejši dogodki pa dokazujejo, da zgublja na terenu in da ostaja inicijativa vedno bolj v rokah pretkanega in energičnega Amerikanca. Vso nado so evropski narodi stavljali na svetovno gospodarsko konferenco v Londonu. Pa tudi ta zadnja nada je doprinesla le težko razočaranje. Gospodarska konferenca je dokazala, da svetovnemu kapitalu ni mar dobiti trpečega človeštva, temveč kaže le stremeljenje, kako rešiti v tem kaosu svoj ogroženi položaj. Vse dotlej, da ne bodo odgovorni faktorji, ki imajo usodo svetovnega gospodarstva v svojih rokah, uvideli, da je za ozdravljene gospodarstva potrebna žrtev od strani kapitala in da so potrebni ukrepi vsesplošno socialnega značaja, ni pričakovati zboljšanja. . . .

Tudi v naši mladi državi, ki še vedno cepi energijo v malenkostnih plemenskih in verskih problemih, ki jih umelno vzdržujejo in negujejo užaljene politične veličine, ki hočejo eksploatirati neugodno gospodarsko situacijo za svoje politične cilje, ne pride do energičnih ukrepov, ki bi zamogli težak položaj, v katerega je zašlo naše gospodarstvo vsaj ublažiti. Nikdar kot sedaj je potrebno, da se složijo vsi dobromisleči faktorji, da z dobro voljo in pravim nesibičnim

razumevanjem pomagajo, da pridemo čimprej in s čim manjšimi pretreslaji iz težke gospodarske zagate. Vsakdo se mora danes zavedati, da je narodno gospodarstvo, državno-nacionalno vprašanje in se mora zato rešavati iz vsesplošnega vidika in ne le v korist tistemu, ki mu že itak predobro gre. Neupravičljivo je že dejstvo, da je „Narodna banka“ izplačala zadnje dividende v višini 30%, pobira pa še vedno 7% obresti. Neodpustljivo je, da dopušča država, da karteli v svojem privilegiranem položaju izmzgavajo ubogi narod. Ako pogledamo samo kartel cementnih tovarn. Pri običnem znižanju delavskih mezd in drugih režijskih stroškov so povišali ceno cementu za nad Din 200— pri vagonu. Podražili so se vsi industrijski predmeti, le kmetijski produkti nimajo nobene cene. Zahteva kmetijskega stanu je, da se ustanovijo kmetijske zbornice, ki bodo organizirale, ščitile in urejevale kmetijsko produkcijo. Država naj se zaveda, da le urejeno in življenja zmožno kmetijsko gospodarstvo more dvigniti tudi vse druge pridobitne sloje.

Zato je najnujnejše, da se tudi z definitivnim zakonom na najširokogrudnejši osnovi uredi kmečke dolgeve in da se ukine provizorični zakon, ki samo ubija kmečki kredit in povzroča še večji kaos v našem denarstvu. Neodložljivo pa je ureditev našega denarstva. Nelikvidnost denarnih zavodov je gotovo 50% kriva da je obstal ves promet na mrtvi točki. Morda bi bilo dobro, da bi šel naš gosp. finančni minister na posvetovanje v Ameriko, nego da posluša sugestijo Pariza in Londona. Naj se že rešujejo vsi neodložljivi problemi iz enega ali drugega vidika, narod upravičeno čaka nujnih ukrepov iz Beograda. Kunktorska politika stvar še bolj komplicira in ubija še ono trohico optimizma, ki je ostal še nekaterim optimistom. Premalo mi je odmerjeno prostora, da bi se še mogel poglobiti v vse te probleme, vendar povdariti moram, da naše uvidevno gorenjsko ljudstvo še z zaupanjem gleda v bodočnost in pričakuje, da se oni ki vodijo njegovo usodo, zavedajo tudi svoje odgovornosti.

Zmago Kožman.

Zahteve našega trgovca.

Živimo v dobi nazadovanja in propadanja. Naše gospodarstvo boluje na težki boli krize, po kateri je vsako ustvarjajoče delo onemogočeno. Po krizi so ostro prizadeli vsi obrati, vse gospodarske ustanove, ker se morajo boriti z velikimi, nepredvidenimi težkočami. Bije se boj za obstanek v katerem podlegajo drugače solidna in zdrava podjetja, druga za drugimi.

Po naši lepi domovini gospodari gospodarska perturbacija, zmešnjava in nezaupanje, katero je imelo za posledico pomanjkanje denarja. Predpogoj za gospodarska ustvarjanja je denar. Istega pomena, kot je pri človeku cirkulacija krvi, je v gospodarstvu cirkulacija denarja. Brez denarja ni napredujočega gospodarstva in ker vlada pri nas že 20 mesecev pomanjkanje denarja, naše gospodarstvo žalostno propada. Tudi Amerika je zašla v denarne težkoče, vendar je s hitro in radikalno potezo znala najti posrečeno možnost rešitve. Čehoslovaška je neopazeno in skoro preko noči prebrodila denarno krizo. Celo mala Avstrija je našla izhod, če tudi ne brez žrtev, vendar je dosegla likvidnost denarnih zavodov; s tem se je povrnilo zaupanje v ljudstvo tako, da danes zopet nalaga denar v denarne zavode. V naši državi se rešitev še ni našla, čeprav se zadnji čas na rešitvi

s polno paro dela.

Iz vsestranskih opazovanj današnjih razmer pridemo do zaključka, da naše gospodarsko nazadovanje ne gre samo na račun svetovne krize, ampak krivda leži v precejšnji meri v naši napačno usmerjeni gospodarski politiki. — Glavno besedo pri reševanju gospodarskih problemov hočejo imeti ljudje, ki sede doma na milijonih, kakor kura na jajcih, in ki pri soodločevanju gospodarskih vprašanj iščejo osebne koristi v škodo celokupnega naroda. Z dobro premišljenim načrtom, s pravočasnimi in radikalnimi ukrepi bi se dala marsikatera ost krize odpraviti. Predpogoj vsega napredka pa je seveda, da imajo gospodarski interesi prednost pred vsemi drugimi vprašanji.

V posebno težkem položaju se nahaja naše trgovstvo, katero predstavlja eno najglavnejših gospodarskih enot in davkoplačevalcev v državi. Krediti, na katere je naš trgovec povsem navezan, se ne podejujejo več, saj so zamrzile celo lastne naložbe. Trgovstvo je za sedanje čase tudi težko obremenjeno s pretirano visoko obrestno mero. Narodna banka, katere je ustanovljena samo za gospodarske namene, ne vrši svoje naloge tako, kot bi želeli. Drži visoko obrestno mero, da niso prikrajšani delničarji in da

krije dvomljive postavke, katere so nastale iz nezdrave gospodarske politike.

Še v letu 1930 je v kranjskem srezu obratovalo 1831 raznih obrtov in se je to število v teku leta 1931 zmanjšalo na 1602, torej za 13%. Trgovskih obratov je obratovalo v letu 1931 794 in se je to število tekom leta 1931 zmanjšalo za 99 ali 13%. Razmeroma večje nazadovanje beleži škofovski okraj, kjer je v letu 1931 likvidiralo 54 trgovskih obratov ali 17%. Ta okraj je bil povsem navezan in odvisen od razvoja lesne trgovine, katere pa je v zadnjih letih, deloma vsled nepovoljnega gospodarskega položaja držav uvoznic, deloma vsled nadprodukcije in deloma po naši neorganiziranosti, v popolni propasti. V letu 1930 je obratovalo v škofovškem okraju še 111 lesnih podjetij, katero število pa se je že v letu 1931 zmanjšalo na 76 ali za 31%.

Iz statističnih podatkov Zbornice za TOI je razvidno, da je bilo v dravski banovini samo v prvih treh mesecih tekočega leta 610 več trgovskih odjav, kakor prijav. Iz navedenih števil je razvidno, da je položaj trgovine nevzdržen in naravnost obupen.

Trgovstvo se že dolga leta bori proti neupravičenemu krošnjarstvu. Kljub vsem prepovedim se prodaja manufakturno, galanterijsko in drugo blago od hiše do hiše. Krošnjarjem se izdajajo nepopolna dovolila, v katerih niso vnešene omejitve, predvidene v čl. 183 zakona o obrtih. Trgovstvo se bori proti krivičnim privilegijem, katere uživajo neopravičeno konzumi in razne zadrage, pa bodisi v davčnih ali taksnih olajšavah, ali železniških prevozninah. Trgovstvo zahteva odpravo enostranskih zaščit, ker krivica je, da se zaščiti en stan na škodo drugega. Radi te zaščite je zašlo posebno naše podeželsko trgovstvo v položaj, v katerem je resno ogroženo njegovo eksistenčno življenje. Privatna podjetja propadajo, a nasprotno s polno paro obratujejo državna in samoupravna, katere pa vkljub vsem bonitetam izkazujejo, v splošno državno in samoupravno breme, milijonske deficite, kateri se prevale v breme privatnih gospodarskih ustanov. Sedanji trošarinski predpisi so krivični, ker neenakomerno obremenjujejo posamezne gospodarske edince in posameznike. Prikrajšane pa so državne in samoupravne finance in se za izpadek nalagajo druga, občutnejša bremena. Uredba o posredovalnem postopku je v sedanji obliki gospodarskim ustanovam v škodo, ker pridobitne sloje diskreditira, vsled česar trpi zaupanje, kar ima za posledico uvedbo plačevanja proti gotovini in to v času, ko gotovine primanjkuje.

Praktična stran draginskega zakona iz leta 1922 se je izkazala nepopolna, ker je škodoval trgovstvu samo iz formalnih ozirov. Pripravlja se zakon proti korupciji, kateri bi zelo dobrodošel za marsikatero pri nas. Iz nerazumljivih vzrokov pa se ta zakon še do danes ni uveljavil. Mletje monopolne soli se je brez razpisa oddalo podjetjem, ki zaračunavajo pri vagonu Din 2000—, medtem, ko se je maloprodajalec zadovoljil za isto delo z Din 500—

Naš novi obrtni zakon sicer predvideva usposobljenost za vse stroke, vendar na drugi strani zopet dopušča olajšave in spreglede, katere niti od daleč ne odtehtajo učne in pomočniške dobe. Pravilniki bi morali iziti že z uveljavljenjem zakona, a se to do danes še ni izvršilo in je s tem dana možnost za različno tolmačenje posameznih členov.

Splošno je znano, da je promet v trgovskem poslovanju že v letu 1931 nazadoval, ni pa to nazadovanje prišlo do izraza pri davkih. Zgradarino posebno ostro občutijo manjši podeželski trgovci in obrtniki, pri katerih višina zgradarine večkrat presega višino ocenjenega čistega dobička. Pridobnina je v sedanji obliki preostala, ker je previsoka in ker obdavčuje že najmanjši dosežen čist dobiček.

Pod davčno upravo Kranj je znašal predpis osnovne pridobnine v letu 1931 povprečno Din 600— na osebo, ter ostal tudi v letu 1932 na isti višini in je pri trgovcih celo večji. V letu 1932 je bilo trgovstvo v Kranju obdavčeno povprečno na osebo z osnovno pridobnino z Din 1094—, v letu 1932 pa z Din 1158—. Torej v času poslabšanja gospodarskega položaja, nazadovanja prometa in, vsled zvišanja režij po raznih novih dajatvah, občutnega padca čistega dobička, so se davki zvišali. V Trzinu so bili trgovci v letu 1931 obremenjeni z osnovno pridobnino povprečno na osebo z Din 604—, a v letu 1932 z Din 654— in to v kraju, kjer delujeta 2 konzuma in kjer je krošnjarstvo v polnem razmahu tako, da en sam krošnjar več proda, kakor najboljši trgovec, da si plača ta več davka, kakor 20 — 30 krošnjarjev. V škofovškem okraju se je slabša gospodarska konjunktura v preteklem letu vsaj deloma upoštevala in povprečna pridobninska osnova znižala za 20%, vendar pa trgovci v tem okraju nosijo 45% predpisane pridobnine.

Davčna bremena se nalagajo brez ozira na faktično dejansko stanje podjetij, ampak se ima v vidiku samo predpisano kvoto ne oziraje se na to, dali je ta dosegljiva ali ne.

Za event. izpadke na pridobnini, na trošarini in podobnih postavkah, so se uvedle kot nadomestilo nove davščine, kakor povišanje davka na poslovni promet, 10%, luksuzni davek, trošarina na električno energijo, povišanje poštnih pristojbin, taksa na pogodbe o najemu lokalov in stanovanj, zvišanje kolikovanja faktur, takse na sklepne račune, zvišanje trošarine na sladkor itd. Vse te nove davščine gredo v breme gospodarstva, katero je prisiljeno napraviti mesto korak naprej, korak nazaj, kar ima za posledico omejitve ali popolno opustitev obrata in povečanje brezposelnosti.

Gospodarstvo je danes prekomerno obremenjeno a se na drugi strani gospodarske zahteve ne upoštevajo. Zato je zahteva našega trgovstva upravičena, ker zahteva samo svojo pravico, enakopravnost, zaščito za vse sloje enako in, da se mu da eksistenčna možnost življenja katero mora imeti, da bode dalo državi, kar je državnega.

Kosumenti zabavljajo proti trgovstvu češ, da drže visoke cene. Uživijo naj se samo delno v položaj današnjega trgovca, ki je nezaščiten, obremenjen prekomerno z različnimi bremenji, prisiljen plačevati drage kredite in nositi velik riziko na slabih strankah. Od trgovca se neusmiljeno izterjujejo davki, a se mu na drugi strani ne da možnosti priti do gotovine. Strinjam se z besedami enega naših najuglednejših prvoboriteljev, ki je na Zvezinem občnem zboru v Kamniku rekel: „Ako hočeš imeti špeh, treba prašiča izpitati.“ Isto velja za gospodarstvo, ker treba dati gospodarstvu, kar je njegovega, treba dati možnost prosperiranja, zaslužka, potem šele nalagaj znosljiva bremena.

Vseh teh težav konsumi in zadruga ne poznajo in vkljub temu ni skoro nikakih razlik v prodajnih cenah. Znanemu mariborskemu peku je neki konsument očital, da prodaja zadruga 3 žemlje za 1 dinar, a on samo dve. Ta pek ga je ostro zavrnil in rekel: „Ako bi jaz užival vse one ugodnosti, katere ima ta zadruga, bi prodajal ne tri ampak 4 žemlje za 1 dinar.“

Konsumenti večkrat zabavljajo proti visokim cenam sladkorja češ, v Avstriji je pa toliko cenejši. Pozabljajo pri tem, da je trošarina na 1 kg sladkorja v Avstriji 263 Din, medtem ko je pri nas Din 805 na 1 kg. Konsumentu tudi ni morda znano, da visoke cene diktirajo karteli, ki so za današnje gospodarske razmere neopredelno zlo. Od kartelov ima škodo tudi država, ker je primorana pri nabavah plačevati višjo ceno, kakor bi jo zamogla doseči v prosti trgovini. Zahteva našega trgovstva je obenem zahteva konsumentov, da se cene kartelov kontrolirajo, oziroma ti enostavno odpravijo, ker na škodo naroda spravljajo le posamezni masne zaslužke v žep.

V očigled vsem današnjim gospodarskim nepričakom in z ozirom na to, da se uvajajo enostranske zaščite, katere gredo v škodo drugega sloja, ter zakoni in naredbe neenakomerno izvajajo po posameznih pokrajinah, je že trgovstvo kranjskega sreza na svoji skupščini dne 26. maja t. l. enodušno izreklo svojo zahtevo, ter v 27 točkah obsegajoči resoluciji navedla vse glavnejše današnje nedostatke. Iz zborovanja Zveze trgovskih združenj, katero se je vršilo v Kamniku 18. junija t. l. posnemamo, da je odločna zahteva trgovstva, da se naše gospodarske razmere konsolidirajo in da se vsa gospodarska politika usmeri po točno začrtanem gospodarskem programu, ustvari že vendar enkrat gospodarski svet tako, da bodo v večji meri upoštevana mnenja gospodarskih krogov.

Omeniti pa še moram, da v nas samih leži tudi precejšnji del krivde, da smo zašli v današnji neugoden položaj. Naše gospodarske ustanove in organizacije, ki so poklicane čuvati gospodarske interese, se med seboj kaj rade preklajajo, pa bodisi, da je vzrok spora sistem zbornic ali pa pravica posameznega stanu. To medsebojno ribsanje, v katerem se kaj rado spregledajo važni momenti, je zlo, katero se maščuje pri vseh ustanovah. Potrebna je enotnost vseh stanovskih organizacij, ker težnje trgovca, obrtnika, industrijalca, gostilničarja, denarnega zavoda ali kmeta, so danes enake. Treba je malo več solidarnosti, več skupnega ustvarjajočega dela, manj pa osebnosti, manj frazarstva.

Prepričan sem, da se vse gospodarske ustanove, kakor stanovske organizacije pridružujejo klicu „Trgovskega lista“ št. 70, kateri piše: „Dajte državi, kar je državnega, a dajte tudi gospodarstvu, kar je njegovega.“ Ne frazarstvo, ampak pozitivno delo nas bode konsolidiralo. To je zahteva ne samo trgovstva, ampak vseh naših gospodarskih edinic.

Kmečki dolgovi.

Mnogo se je že pisalo o kmečkih dolgovih. Je pa to zelo težko rešljivo vprašanje, ki se ga ne da odpraviti z eno samo potezo, zlasti pa ne tako, kot so razni demagogi kmetom obljubovali. Kraljevska vlada se resno peča s tem problemom in ima najbrže že napravljen načrt, kot bi se dalo posneti iz govora ministrskega predsednika dr. Srškiča na velikem zborovanju v Sarajevu. Z zakonom o zaščiti kmeta ni nihče zadovoljen, niti kmet ne, ki je z njim prišel ob ves kredit. Dr. Srškič je obljubil, da hoče vlada kmečke dolgove spremeniti iz kratkoročnih v dolgoročne in, da hoče znižati obrestno mero. Predsednik vlade odločno odbija domnevo, da bi se kmečki dolgovi izplačali z boni, papirnatim denarjem ali kakimi surrogati, ker je on odločno proti temu, da bi se eksperimentiralo v denarnih zadevah. Pač pa naj bi se kmečki dolgovi spremenili v amortizacijska posojila. V ta namen bi se moralo denarnim zavodom dovoliti, da smejo za take kredite izdati hipotekarne obveznice. Te obveznice bi denarni zavodi lahko lombardirali pri Narodni banki ali kakemu drugemu javnopravnemu denarnemu zavodu, to se pravi pri teh korporacijah bi mogli na svoje obveznice dobiti zmerne posojila. Mogli bi pa obveznice tudi dati svojim vlagateljem. Vlagatelji bi morali uvideti, da so tudi njihove vloge dolgoročne in se jim ne morejo vsak čas v celoti izplačati. Kmetu bo že s tem, da bo svoj dolg lahko izplačal v obrokih, mnogo pomagano. Seveda se bo moral strogo držati novih obvez. Niti misliti pa ni na to, da bi kdo drug, na pr. država, plačala kmetu dolgove ali da bi se mu dolgovi kar črtali. Ko se bodo še obresti tako znižale, da jih bo kmet mogel zmagovati, bo pa tudi rešeno vprašanje kmečkih dolgov. Kdor kmetu več obljubljuje, je demagog, in sam sebi ne veruje.

Novela k zakonu o likvidaciji agrarne reforme.

Ze l. 1919. je Nj. Vel. kralj Aleksander, takratni regent, v svoji proklamaciji zahteval, da se nemudoma pristopi k pravični rešitvi agrarnega vprašanja ter, da se ukinejo kmetstvo (lahačanstvo) in veleposestva po vsej državi. Kraljevske vlade so se druga za drugo lotevale težavnega posla in izdale razne zakone in odredbe, ki so se pa izkazale za nepopolne in pomanjkljive. Strankarski režimi so bili popolnoma nesposobni, da to važno socialno gospodarsko vprašanje končno rešijo. Še-le režim JRKD je po svojih različnih eksponentih v vladi, ministrih Demetroviču in Tomašiču problem prav zagrabil in dovedel k rešitvi. Te dni je bila v Narodni skupščini in senatu sprejeta novela k zakonu o likvidaciji agrarne reforme, s katero bo končno rešeno eno najbolj važnih gospodarskih vprašanj povojne dobe. Po noveli bo zemlja v resnici pripadla tistemu, ki jo obdeluje proti odplačilu odškodnine v tridesetih letih s 5% obveznicami. Odškodnina se bode preračunala na podlagi čistega katastralnega donosa po znatno znižanem količniku. Razlaščenih bo poleg veleposestev privatnikov še cela vrsta samostanskih in cerkvenih veleposestev. Pričakuje se, da bo agrarna reforma v prihodnjem letu dokončno izvedena. S tem bo prišla zemlja v roke tistemu, ki mu gre po vsej pravici, to je zemljedelcu.

TRGOVINA IN OBRT.

Sporočamo, da bomo pod to rubriko stalno priobčevali odgovore na vprašanja naročnikov in čitateljev trgovcev oz. obrtnikov, ki bodo želeli pojasniti z ozirom na novi obrtni zakon, odmero davkov i. t. d. Dopisi naj se naslove na uredništvo „Triglava“ in naj imajo v levem kotu spodaj označbo „Trgovina in obrt“. Na anonimne dopise ne bomo odgovarjali. Vsakdo naj navede, pod kakšno označbo želi odgovor.

PRAVNI NASVETI.

Pod to rubriko bo objavljali naš list odgovore na vprašanja naročnikov, ki bodo želeli v tej ali oni stvari pravnega poduka ali navodil za ravnanje v najrazličnejših pravnih zadevah, posebno delavskih in kmečkih. Dopisi naj se naslove naravnost na uredništvo lista, ter naj se že v levem kotu spodaj opremijo z besedama „pravni nasveti“. Kdor želi nasveta, mora svoje vprašanje podpisati s svojim pravim imenom in priimkom, pri tem pa navesti, pod katero značko želi odgovor. Upamo, da bomo svojim naročnikom s to rubriko prav posebno ustregli in da se je bodo vsi pridno posluževali.

PRAKTIČNI NASVETI.

Stare temne madeže odstranimo iz parketa ako jih očistimo najprvo z bencinom ali terpentinom, ter jih zmočimo z vodikovim superoksidom, da oblede. Obledela mesta, ki čez nekaj časa zopet dobe barvo ostalega parketa, namažemo s pasto in osvelimo s krtačo.

Brez gobe in vode očistimo hitro okna z vodikovim superoksidom. Odstranimo prah s čisto krpo, nato namočimo časopisni papir v vodikov superoksid, dobro zbrisemo steklo, ter s suhim časopisnim papirjem posušimo.

Lakirane in oljnate stene moramo čistiti z največjo pazljivostjo. Topli vodi pridenemo nekaj salmijaka, umijemo stene z mehkim usnjem, ter posušimo.

Za snaženje medenih in bakrenih predmetov je dobro uporabljiva mešanica iz 1 skodelice kisa, 1 žlice soli in 1 zvrhane žlice moke. S to zmesjo dobro odrgnemo predmete, jih nato operemo s toplo vodo, v kateri je raztopljena soda. Pri zelo zastarelih madežih pridenemo gornji mešanici nekaj sipe, vendar moramo paziti, da s preveč ostro sipo ne poškodujemo predmetov.

Preproge osvežimo in očistimo prahu s sledečo tekočino: 1/3 bencina, 1/3 salmijaka in 1/3 špirta. Ako smo urni in hitro z imenovano tekočino skratčimo preprogo, niti veliko ne porabimo.

SPORT.

Nogometno državno prvenstvo. V naših sportnih rubrikah bomo točno zasledovali potek borbe za državno prvenstvo posebno, ker se med tekmovalci nahaja tudi prvak LNP, ASK Primorje. V prvi polovici tekmovalja naš prvak ni baš najslabše odrezal — nahaja se trenulno z 9 točkami na sedmem mestu — kljub temu pa njegova pozicija ni povsem sigurna in teoretično še vedno obstoja možnost, da izpade. Opasna sta mu zagrebški Hašk in pa Vojvodina, ki imata zaenkrat po sedem točk, pa samo po 8 odigranih tekem, dočim ima Primorje za seboj že vseh 10 tekem prve polovice in vodi pred njima z le 2 točkama več. Ostalo iz tabele. Prva postavka v njej pomeni število odigranih tekem, druga število zmag, tretja neodločenih iger, četrta porazov, peta razliko golov in šesta dobljenih točk.

Gradjanski	12	6	1	5	19:17	13
BSK	9	5	2	2	21:12	12
Concordia	9	5	1	3	22:9	11
Hajduk	9	5	1	3	15:10	11
Jugoslavija	8	5	0	3	13:11	10
BASK	10	4	2	4	23:22	10
Primorje	10	3	3	4	18:22	9
Hašk	8	3	1	4	10:12	7
Vojvodina	8	2	3	3	9:18	7
Slavija (S)	10	2	2	6	17:23	6
Slavija (O)	9	2	2	5	11:22	6

SK Hrastnik : SK Korotan 2 : 2 (2 : 1).

Gostje, ki so nas preteklo nedeljo prvič posestili, so borbeno moštvo, ki se mu pozna, da je izvajalo že marsikatero hudo bitko. Kljub stalni, lahni premoči domačih se jim je vendarle posrečilo obdržati neodločen rezultat. V obrambi je bil dober vratar, izvrsten levi bek, ki mu gre obilo zaslug za delni uspeh, v napadu pa se je posebno odlikovalo levo krilo, gotovo najboljši mož gostov. Od njegove strani sta padla oba gola za goste. Pri domačih se je čutilo, da manjka desni krilec, enako levi, ki je kljub blesuri vzdržal do konca. V napadu je pokazalo svoje lepe zmožnosti desno krilo, ki je izredno prodorno.

Celoti se pozna, da še ni vigrana, poleg tega pa se zdi, da tudi ta postava še ni končno veljavna. Moštvo je še vedno v presnavljanju, vendar bi se bilo treba kmalu odločiti kajti, začetek jesenskega prvenstva ni več tako daleč. Jutri igra ob 2. uri S K Slovan iz Ljubljane v kratkem pa upamo, da pozdravimo kot gosta prvaka ljubljanskega okrožja S K Elan iz Novega mesta.

Ilirija : FC Kolin 2 : 2 (1 : 1).

Na Vidov dan zvečer se je vršila nogometna tekma med Ilirijo in amaterskim češkim prvakom FC Kolin. Igra je bila lepa in napeta. Za Ilirijo sta zabila gole Doberlet in Pfeifer.

BSK : Gradjanski 3 : 2 (1 : 1).

29. junija se je vršila v Zagrebu tekma za državno prvenstvo med BSK in Gradjanskim. Zmagali so Beograščani, ki so bili zlasti v drugem polčasu odločno boljši od domačinov.

Ostale tekme:

V Gelju 29. VI. Atletik : SK Laško 9 : 0 (2 : 0).

V Mariboru 29. VI. ISSK Maribor : SK Železničar 4 : 3 (2 : 2).

Vrednost denarja.

Na naših borzah smo dobili v devizah:

- 1 nizozemski goldinar za 23'04 do 23'15 Din;
- 1 nemško marko za 13'61 do 13'72 Din;
- 1 ameriški dolar za 45'91 do 46'20 Din;
- 100 francoskih frankov za 225'88 do 227 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 171 do 171 65 Din;
- 100 italijanskih lir za 301 do 301'41 Din.

Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem kringu po 8'85 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 195 Din, investicijsko posojilo pa po 44 do 46 Din.

Sejmi.

3. julija: Kranj, Petrovče, Sv. Gotart pri Trojanah, Kočevska Reka, Murska Sobota, Rakičan, Novo mesto, Remšnik, Pljuška gora, Ormož, Št. Ilj pod Turjakom, Tinsko;

4. julija: Vojnik, Črnomelj, Rečica ob Savinji, Krško, Veliki Gaber, Žiri, Vuzenica, Ptuj;

5. julija: Mengeš, Dolenja vas, Sv. Lenart nad Laškim, Ljubljana, Hodoš;

7. julija: Kapla;

8. julija: Pišce, Gradac, Boštanj, Brezovo.

Jedilni list.

Zelenjavna juha. — Šunkovi zrezki s krompirjevo salato. — Jagodova krema.

Navodilo:

Zelenjavna juha. Zreži na rezance mlado korenje, kolerabe, pest zelenega fižola, peteršilj (korenina), zeleno in glavico ohrovtla. Vse to operi ter deni na rešetko, da odteče. V kozici zarumeni na žlici masli drobno zrezano čebulo, prideni zelenjavo ter jo praži. Ko je že precej rumenkasta, dodeni žlico presnega masla, ko se ta speni, pa še žlico moke. Premešaj vse na rahlo ter prilij juho. Posebej skuhaj mlad grah in na koščke zrezane beluše, ko je pa oboje skuhan prideni juhi ter zakuhaj $\frac{1}{8}$ riža.

Šunkovi zrezki. $\frac{1}{2}$ kg kuhanega prekajenega mesa sekljaj drobno, prideni zmesi v mleku namočeno in oželo žemljo brez skorjice, ter zmelji v strojčku, in zmešaj dobro z 1 jajcem, 1 zvrhano žlico parmezan sira, dvema žlicama goste kisle smetane. Paziti moraš, da zmes ni prerahla ter si v tem slučaju lahko pomaga drobtininah ter ocvri. Soli samo v slučaju, ako je meso premalo slano.

Jagodova krema. 6 rumenjakov in 1 celo jajce vmešaj s 16 dkg vanilijevega sladkorja in $\frac{3}{10}$ lahkega poljubno belega ali rdečega vina. V lončku postavi na ognjišču v vrelo vodo, ter napravi v gosto kremo, katero mešaj še nadalje, ko si jo odstranila od ognja, dokler se ne ohladi. Z njo napolni stekleno skledo, obloži kremo goso s sladkimi vrtnimi ananas jagodami, ter okinčaj z $\frac{1}{4}$ litra stepene sladke smetane.

Za smeh in kratek čas.

Previdnost. „Kaj, Vi niste bili pri poroki svoje hčere?“ Ja, kje ste pa bili?“

„Iskal sem službe za njenega ženina.“

Nežnost. „Možiček“, reče mlada žena svojemu možu, „ali res misliš, da sem dala preveč soli v juho?“

„Ne, srček, ampak mogoče je, da je le premalo juhe za toliko soli.“

R. RUS, URAR KRANJ

Strogo natančna popravila ur po tarifni ceni z jamstvom.

Pr. poroča se staroznana gostilna pri
STAREM MAYR-JU, Glavni trg.
Priznana dobra kuhinja. Vedno sveže
pivo. Dolenjska in štajerska vina. Lep senčnat vrt.
Janko Bidovec

Foto-Drogerija
B. ŠINKOVEC, KRANJ

Vam jamči za vsak pri nji kupljen fotoaparat in vas brezplačno nauči fotografirati! Amaterska dela se izvršijo hitro in solidno!

Vsem cenjenim turistom in izletnikom se priporoča

PEKARNA
poleg hotela
„Stara Pošta“

Franc Bohorič

HOTEL
KAVARNA „UNION“ RESTAVRACIJA
KRANJ

Tujske sobe s toplo in hladno tekočo vodo.
Izvrstna kuhinja. Pristna vina. Povsem nizke cene. Telefon 88.

Odproda se večja množina „Jadransko“ opank v raznih modelih po znižanih cenah. Izdelujemo tudi čevlje v vseh vrstah blaga z gumijastimi podplati. Pred nakupom čevljev posetite naše prodajalne v Kranju, Ljubljani, Kamniku, Jesenicah, Radovljici.

Jadransko posavska čevljarna
družba z o. z.
KRANJ — Slovenija

SCHILLING & COMP. KRANJ
ELEKTROINŠTALACIJSKO PODJETJE

Elektrotehnični in tehnični predmeti. Velika izbira najnovejših radio aparatov.

Vsak dan kupite po znižani ceni razno manufakturno blago in čevlje v manufakturni trgovini

ANTON SAVNIK, ŠKOFJA LOKA

Vsem p. n. obiskovalcem Kranja se priporoča manufakturna trgovina

IVAN OSREDKAR Kranj 112

Postri in lipani — vsak čas poljubno pripravljeni, po živi izberi v gostilni pri

„STAREM MAYRJU“

S. MACAROL

pletenine
Kranj — Slovenija

TISKARNA IN KNJIGARNA

„SAVA“ V KRANJU

TOVARNA ŠOLSKIH ZVEZKOV. — KNJIGOVEZNICA. — KARTONAŽA.
TELEFON ŠT. 8. POŠTNA HRAN. 10.401.

I. MAJNIK
K R A N J

Trgovina Glavni trg 129
Delavnica na Podrtini 170

Velika izbira dvokoles, moških in ženskih gramofonov, plošč, igel, smuč, ter posameznih delov. Montaža strojev, transmisij itd. Služenje raznih predmetov. Avtogenično varjenje ter razna stavbna ključavničarska dela.

M. ČESENJ, KRANJ

Leseno, žimnato in košarsko blago. Zaloga vsakovrstnih stolov, ležalnih in zaklopnih itd., in pletenega pohištva

ALBIN JAZBEC, KRANJ 100

Največja zaloga izgotovljenih oblek, manufakture, klobukov, srajc itd. Se priporoča za naklonjenost

Posečajte udobno kopališče
SAVSKI DREVORED
v Kranju

ZAHTEVAJTE IN KUPUJTE

REKORD KREMO

za čevlje. Dobi se v vseh boljših trgovinah. „I D E S“ tvornica črnila in kem. izdelkov Kranj

PRIPOROČA SE TRGOVINA DELIKATES

A. TERČON
PRI „PUŠČAVNIKU“

FRANC STRNIŠA
K R A N J

Specijalna trgovina vsakovrstnih čevljev. Sprejemajo se vsa v lo stroko spadajoča dela.

MALI OGLASI

Kdor nudi ali išče službo, plača za vsako besedo 25 par. Najmanjši znesek je Din 5.— Vsi ostali oglasi se računajo po 50 par za vsako besedo. Najmanjši znesek pri teh oglasih je Din 8.— Znesek je treba plačati pri predaji naročila, oziroma vpslati v pismo obenem z naročilom. Za odgovor je treba priložiti Din 2.— v znamkah.

Gospodična prosi plemenitega gospoda za 2000 Din posojila. Vrne jih sigurno letom 4. mesecev. Ponudbe na upravo „Triglava“ pod šifro „Do smrti hvaležna“.

Radio aparat 6 cevni, z dobro ohranjenim akumulatorjem, ugodno prodam ali zamenjam za 3 cevne s priključkom na tok. Ponudbe na upravo „Triglava“ pod „Radio“

Majhno posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem, takoj oddam v najem v Naklem pri Kranju. Dam v najem tudi samo hišo, v kateri se nahaja lokal, primeren za obrtnika. Ponudbe na upravo „Triglava“ pod šifro „Naklo“.

Stanovanje v mesu, z dvema sobama in kuhinjo ter pritliklinami iščem. Naslov pove: uprava „Triglava“.

OGLAS

v tej velikosti Vas stane samo Din 200.—. Pri večkratnem oglaševanju damo primeren popust po dogovoru. Zahtevajte cenik in vzorce naših oglasov.

Gorenjci! Oglašajte v svojem tedniku!